

Tieslietu ministrija

**Latvijas Republikas
Tieslietu ministrijas
2015. gada publiskais pārskats**

Rīga

-2016-

Valsts sekretāra priekšvārds

Godātais lasītāj!

Tieslietu ministrija Jūsu vērtējumam ir sagatavojusi ikgadējo publisko pārskatu, kas atspoguļo ministrijas veikumu pagājušā gada laikā.

Atskatoties uz aizgājušo gadu, jāteic, ka ir paveikts pamatīgs darbs tieslietu jomas pilnveidošanā un sakārtošanā. Tikpat liels darbs vēl priekšā, un daudzi no veiksmīgi iesāktajiem darbiem tiks turpināti arī šogad.

2015. gads iezīmē vairākus Tieslietu ministrijas paveiktos darbus, kas saistīti ar tiesu darba uzlabošanu, civilprocesa un maksātnespējas tiesiskā regulējama pilnveidošanu, cietumu infrastruktūras attīstību un kriminālsodu izpildes efektivizāciju. Tika precizēts Administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekts, veikts darbs pie uzņēmējdarbības vides uzlabošanas un cietušo aizsardzības politikas pilnveidošanas. Savukārt, lai sekmētu sabiedrības saliedētību un latviešu valodas pareizu lietojumu, tika stiprināta valsts valodas politikas uzraudzība. Tieslietu ministrija arīdzan īstenoja pasākumus normatīvo aktu kvalitātes uzlabošanā un izvērtēja morālā kaitējuma institūta modernizēšanas iespējas.

Ministrijas dienaskārtībā arvien ir jautājums par tiesu sistēmas sakārtošanu un pilnveidošanu. Šī ir viena no ministrijas aktualitātēm arī 2015. un 2016. gadā. Tieslietu ministrijas īstenotie pasākumi tiesu darba efektivizācijai, lietu izskatīšanas termiņu saīsināšanai un noslodzes mazināšanai tiesās turpinās, un tiek meklēti atbilstošākie risinājumi praksē konstatēto nepilnību novēršanai ar mērķi padarīt tiesu sistēmu caurredzamāku un sabiedrībai pieejamāku.

2016. gadā plānoto darbu saraksts ir gana plašs un kā viens no aktuālākajiem jāmin - tiesu darbinieku un tiesnešu algu pārskatīšana, nodrošinot konkurētspējīgu, amatam izvirzītajām prasībām un atbildības standartam atbilstošu atlīdzības apmēru. Tāpat arī 2016. gadā paredzēts pilnveidot zvērinātam tiesu izpildītājam noteikto amata darbību īstenošanu, administrējot bezmantinieka mantas pārņemšanas un pārdošanas procesu. Nākamajā periodā plānots noteikt maksātnespējas politikas attīstības virzienus, atvieglot valsts garantēto uzturlīdzekļu saņemšanas procedūru, kā arī, atbilstoši ES standartiem, ieviest jaunu personas datu aizsardzības sistēmu un normatīvo regulējumu Latvijā. Jāturpina arī darbs pie iepirkuma procedūru īstenošanas, uzņēmējdarbības vides uzlabošanas, cietumu infrastruktūras un kriminālsodu izpildes efektivizācijas.

Visbeidzot jāuzsver, ka pēc līguma ratificēšanas par pievienošanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (OECD) Tieslietu ministrija turpina aktīvu darbu pie Latvijai izteikto rekomendāciju izpildes kukuļošanas un naudas atmazgāšanas apkarošanā, jo uzņemšana šajā organizācijā 2016. gada 2. jūnijā apliecina Latvijas atbilstību attīstīto valstu standartiem un gatavību efektīvi cīnīties pret kukuļošanas un naudas atmazgāšanas noziegumiem. Savukārt iestāšanās process ir devis jau pirmos ieguvumus Latvijai – atbilstoši OECD standartiem būtiski uzlabots tiesiskais ietvars un nodrošināta tā efektīva piemērošana cīņā pret korupciju, tostarp ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un naudas atmazgāšanu.

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas valsts sekretārs

Raivis Kronbergs

Satura rādītājs

1.	Pamatinformācija	5
1.1.	Tieslietu ministrijas darbības virzieni un funkcijas	5
1.2.	Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes	6
2.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7
2.1.	Pārskats par budžeta programmu izpildi	7
2.2.	Pētījumi un to rezultāti	16
3.	Tieslietu ministrijas darbības rezultāti	18
3.1.	Civiltiesību politika	18
3.1.1.	Civiltiesību jomā īstenotās prioritātes	18
3.1.2.	Komerctiesību jomā īstenotās prioritātes	24
3.1.3.	Uzņēmējdarbības vides uzlabošana	24
3.2.	Nozares politika	25
3.2.2.	Normatīvo aktu kvalitātes uzlabošana	25
3.2.2.	Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likums	26
3.3.	Valsts valodas politika	27
3.4.	Tiesu sistēmas politika	28
3.4.1.	Tiesu darba efektivizācija	28
3.4.2.	Civilstāvokļa aktu politika	36
3.5.	Administratīvo tiesību politika	36
3.6.	Krimināltiesību politika	37
3.6.1.	Preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekta izstrāde	37
3.6.3.	OECD Darba grupa un tās rekomendāciju izpilde	37
3.6.4.	Ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstība un kriminālsodu izpildes efektivizācija	38
3.7.	Projektu īstenošanas joma	39
3.7.1.	Projektu īstenošana 2015. gadā	39
3.7.2.	Iesākto projektu īstenošana 2016. gadā	43
4.	Tieslietu ministrijas padotībā esošās iestādes	48
5.	Pārskats par iestādes un vadības darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodr.	51
6.	Personāls	52
7.	Komunikācija ar sabiedrību	53
8.	Sniegtie pakalpojumi	54
9.	Nākamā gadā plānotie pasākumi	55

Tekstā izmantotie saīsinājumi

DVI – Datu valsts inspekcija
ES – Eiropas Savienība
IeVP – Ieslodzījuma vietu pārvalde
JPA – Juridiskās palīdzības administrācija
LV – VSIA “Latvijas Vēstnesis”
MNA – Maksātnešpējas administrācija
MK – Ministru kabinets
PV – Patentu valde
SAB – Satversmes aizsardzības birojs
TA – Tiesu administrācija
TNA – VAS “Tiesu namu aģentūra”
UR – Uzņēmumu reģistrs
UGFA – Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija
VPD – Valsts probācijas dienests
VTEB – Valsts tiesu ekspertīžu birojs
VVC – Valsts valodas centrs
VZD – Valsts zemes dienests
OECD – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

1. Pamatinformācija

Latvijas Republikas Tieslietu ministrija ir dibināta 1918. gada 19. novembrī. Par pirmo neatkarīgās Latvijas Republikas tieslietu ministru tika iecelts Pēteris Juraševskis.

Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu nozarē un augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Ministrijas statusu un darbību nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums un Tieslietu ministrijas nolikums (Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 243).

Ar plašāku informāciju par ministrijas vēsturi var iepazīties interneta vietnē www.tm.gov.lv sadaļā "Vēsture".

1.1. Tieslietu ministrijas darbības virzieni un funkcijas

Tieslietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu (tiesību politikas un tiesu administrēšanas) nozarēs. Ministrija ir tieši pakļauta tieslietu ministram. Tieslietu ministrija ir augstākā iestāde ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Tieslietu ministrijas funkcijas.

1. Izstrādāt, organizēt un koordinēt valsts politikas īstenošanu šādās jomās:

- personas datu aizsardzība;
- informācijas atklātība un elektronisko dokumentu uzraudzība;
- publiskie reģistri;
- reliģiskās lietas;
- nekustamā īpašuma valsts kadastra uzturēšana;
- komercsabiedrību maksātspēja;
- tiesu ekspertīze;
- rūpnieciskais īpašums, īpaši patenti, preču zīmes, dizainparaugi un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijas;
- brīvās juridiskās profesijas;
- valsts kompensācija cietušajiem;
- valsts garantēto uzturlīdzekļu nodrošināšana;
- tiesību politiku, apgabala un rajonu tiesu administrēšanas politikas izstrāde.

2. Nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Tiesā.

3. Nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā civillietās, komerclietās un krimināllietās.

4. Nodrošināt valsts oficiālo publikāciju un tās informācijas sistematizēšanu (tai skaitā tiesību aktu konsolidāciju).

5. Nodrošināt sabiedrības informēšanu un dialogu ar sabiedrību par tiesību politiku, kā arī veicināt sabiedrības tiesiskās domas un apziņas attīstību atbilstoši demokrātiskas valsts principiem.
6. Veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes

Ministrijas izvirzītās prioritātes 2015. gadā:

- tiesu darbu efektivizācija, lietas izskatīšanas termiņu saīsināšana un noslodzes mazināšana tiesās;
- cietumu infrastruktūras attīstība un kriminālsodu izpildes efektivizācija;
- turpināt pilnveidot maksātnespējas tiesisko regulējumu, tai skaitā reformējot maksātnespējas procesa administratoru profesiju un pilnveidojot maksātnespējas procesa uzraudzības sistēmu;
- civilprocesa efektivizācija;
- turpināt darbu pie Administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekta precizēšanas un virzības Saeimā un turpināt nozaru kodifikācijas ieviešanu administratīvo pārkāpumu jomā;
- uzņēmējdarbības vides uzlabošana;
- turpināt attīstīt un pilnveidot cietušo aizsardzības politiku;
- izstrādāt koncepciju par zaudējumu atlīdzību valsts budžetā, ja zaudējums radies starptautisko saistību neizpildes rezultātā atvasinātas publiskas personas prettiesisku darbības vai bezdarbības dēļ;
- stiprināt valsts valodas politikas uzraudzību valstī, lai sekmētu sabiedrības saliedētību un latviešu valodas lietojumu;
- īstenot pasākumus normatīvo aktu kvalitātes uzlabošanai, kā arī izvērtēt morālā kaitējuma institūta modernizēšanas iespējas.

2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

2.1. Pārskats par budžeta programmu izpildi.

Pārskats par Tieslietu ministrijas centrālā aparāta budžeta programmu izpildi 2015. gadā:

budžeta apakšprogramma 03.05.00 "Atlīdzība tiesu izpildītājiem par izpildu darbībām" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	145 284	145 553	145 231
1.1.	dotācijas	145 284	145 553	145 231
2.	Izdevumi kopā:	145 284	145 553	145 231
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	145 284	145 553	145 231
2.1.1.	kārtējie izdevumi	145 284	145 553	145 231

budžeta apakšprogramma 03.06.00 "Zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	79 924	64 820	64 820
1.1.	dotācijas	79 924	64 820	64 820
2.	Izdevumi kopā:	79 924	64 820	64 820
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	79 924	64 820	64 820
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	79 924	64 820	64 820

budžeta apakšprogramma 04.02.00 "Ieslodzījumu vietu būvniecība" (euro):

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	367 561	2 281 459	1 100 716
1.1.	dotācijas	367 561	2 281 459	1 100 716
2.	Izdevumi kopā:	367 561	2 281 459	1 100 716
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	169 561	267 844	212 592
2.1.1.	kārtējie izdevumi	169 561	267 844	212 592
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	198 000	2 013 615	888 124

* - saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 27. novembra rīkojumu Nr. 477 un Ministru kabineta 2015. gada 27. oktobra sēdes protokolu Nr. 56, 32. § samazināta apropriācija EUR 494 590 apmērā.

budžeta apakšprogramma 09.03.00 "Dotācija Latvijas Politiski represēto biedrībai" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	26 343	31 343	31 343
1.1.	dotācijas	26 343	31 343	31 343
2.	Izdevumi kopā:	26 343	31 343	31 343
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	26 343	31 343	31 343
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	26 343	31 343	31 343

budžeta apakšprogramma 09.04.00 "Valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšana starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	47 081	55 505	55 160
1.1.	dotācijas	47 081	55 505	55 160
2.	Izdevumi kopā:	47 081	55 505	55 160
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	47 081	55 505	55 160
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	47 081	53 165	52 820
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	2 340	2 340

budžeta apakšprogramma 09.05.00 "Dotācija reliģiskajām organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	86 550	33 000	33 000
1.1.	dotācijas	86 550	33 000	33 000
2.	Izdevumi kopā:	86 550	33 000	33 000
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	86 550	33 000	33 000
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	86 550	33 000	33 000

budžeta apakšprogramma 09.06.00 "Totalitārā režīma dokumentu zinātniskā izpēte un nodarītā kaitējuma aprēķināšana" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	-	250 000	249 973
1.1.	dotācijas	-	250 000	249 973
2.	Izdevumi kopā:	-	250 000	249 973
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	248 000	249 973
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	248 000	5 246
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	244 727
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem		2 000	

* - budžeta apakšprogrammai 09.06.00 "Totalitārā režīma dokumentu zinātniskā izpēte un nodarītā kaitējuma aprēķināšana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 28. maija rīkojumu Nr. 223 samazināti izdevumi 244 727 EUR apmērā, lai nodrošinātu finansējumu speciālās starpdisciplinārās komisijas Valsts drošības komitejas dokumentu izpētei darbības nodrošināšanai Izglītības un zinātnes ministrijā

budžeta programma 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā *	faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	83 610	233 278	233 278
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	83 610	233 278	233 278
2.	Izdevumi kopā:	59 934	259 829	246 816
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	59 934	259 829	246 816
2.1.1.	kārtējie izdevumi	59 934	73 333	60 320
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	186 496	186 496
	Finansiālā bilance	23 676	-26 551	-13 538
	Finansēšana	-2 860	26 551	13 538
	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-2 860	26 551	13 538

- palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 4. marta rīkojumu Nr. 104 projekta Nr. HR/2010/IB/JH/02 "Horvātijas Republikas tiesu varas efektivitātes stiprināšana" īstenošanai no citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumiem uz 2015. gada 1. janvāri komandējumu izmaksu segšanai EUR 7 791 apmērā. - palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 4. marta rīkojumu Nr. 104 projekta Nr. AM11/ENP-PCA/JH/08 "ES *aquis* un tiesiskās sadarbības politikas harmonizācija un Tulkošanas centra kapacitātes stiprināšana tieslietu sektora terminoloģijā un metodoloģijā" īstenošanai no citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumiem uz 2015. gada 1. janvāri, lai nodrošinātu atmaksu vadošajam partnerim kā neizlietos avansa līdzekļus EUR 18 760 apmērā.* - palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar 2015. gada 4. marta rīkojumu Nr. 104 projekta "Horvātijas Republikas tiesu varas efektivitātes stiprināšana" un projekta ES *aquis* un tiesiskās sadarbības politikas harmonizācija un Tulkošanas centra kapacitātes stiprināšana tieslietu sektora terminoloģijā un metodoloģijā" īstenošanai EUR 57 264 apmērā.* - palielināta apropriācija budžeta programmai 48.00.00 "Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana" saskaņā ar 2015. gada 17. novembra rīkojumu Nr. 460, lai nodrošinātu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas un Horvātijas Tieslietu ministrijas Eiropas Komisijas Pirmspievienošānās palīdzības instrumenta finansētā Mērksadarbības *Twinning* projekta Nr. MK 11 IB JH 03 "Tiesiskuma stiprināšana" izdevumu apmaksu, kas saistīti ar līguma izstrādes vizītiem Maķedonijā, projekta vadības apmācībām Briselē un projekta ilgtermiņa padomdevējas pārcelšanos uz Maķedoniju EUR 176 014 apmērā.

**budžeta programma 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē
nodrošināšana 2015. gadā" (euro)**

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	628 868	934 824	620 003
1.1.	dotācijas	628 868	934 824	615 360
1.5.	transferti	-		4 643
2.	Izdevumi kopā:	628 868	934 824	620 003
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	613 374	934 824	620 003
2.1.1.	kārtējie izdevumi	613 374	934 824	615 360
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-		4 643
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	15 494	-	-

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 18. februāra rīkojumu Nr. 81 un Finanšu ministrijas 2015. gada 14. septembra rīkojumu Nr. 350, lai nodrošinātu Finanšu un kapitāla tirgus komisijai nepieciešamo finansējumu komandējumu izdevumu segšanai dalībai uzņēmējdarbības tiesību jautājumu darba grupā (G4) EUR 4 643 apmērā.

* - samazināta apropriācija budžeta programmai 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 399 EUR 274 531 apmērā.

budžeta programma 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas veidošana" (euro):

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā *	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	5 795 393	5 863 456	5 836 305
1.1.	dotācijas	5 792 483	5 859 899	5 833 918
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 910	3 557	2 387
2.	Izdevumi kopā:	5 802 756	5 863 456	5 836 305
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 723 767	5 732 611	5 705 954
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 586 346	5 607 709	5 581 053
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	34 620	1 457	1 456
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	102 801	123 445	123 445
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	78 989	130 845	130 351
	Finansiālā bilance	- 7 363	-	-
	Finansēšana	7 363	-	-
	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	7 363	-	-

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozares vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 20. maija rīkojumu Nr. 209, lai nodrošinātu vienotu pārvaldības sistēmas *DocLogix Enterprise* programmatūras licenču uzturēšanas gada maksu EUR 54 450 apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozares vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 20. maija rīkojumu Nr. 209 un ar 2015. gada 8. jūnija rīkojumu Nr. 233, lai nodrošinātu dalības maksu Starptautiskajā Krimināltiesā un maksu par pilntiesīgā dalībnieka statusu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā EUR 24 400 apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 27. novembra rīkojumu Nr. 477, lai nodrošinātu ministrijas datu centra infrastruktūras elementu iegādi EUR 63 295 apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 30. aprīļa rīkojumu Nr. 191, lai nodrošinātu Elektronisko dokumentu informācijas sistēmas ES tiesību pārņemšanai uzturēšanu 2015. gadā EUR 16 940 apmērā.

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā *	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	60 134	441 116	441 116
1.1.	dotācijas	60 134	441 116	441 116
2.	Izdevumi kopā:	60 134	441 116	441 116
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	60 134	441 116	441 116
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	43 934	441 116	441 116
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	16 200	-	-

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 16. marta rīkojumu Nr. 121 (informācija dienesta vajadzībām) EUR 197 197 apmērā.

* -palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 10. augusta rīkojumu Nr. 310, lai saskaņā ar Tieslietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras pieņemtajiem lēmumiem un tiesu spriedumiem izmaksātu zaudējumu atlīdzību nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām EUR 45 688 apmērā.

* - palielināta apropriācija budžeta programmai 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 10. novembra rīkojumu Nr. 436 pārskaitīšanai reliģiskajai organizācijai "Romās katoļu baznīcas Rēzeknes-Aglonas diecēze", lai nodrošinātu logu un ārdurvju nomaiņu svētceļnieku mājas – Aglonas katoļu ģimnāzijas ēkā EUR 198 231 apmērā

budžeta programma 70.00.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" (latos)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	212 161	294 697	240 954
1.1.	dotācijas	16 687	108 272	83 565
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	161 329	87 273	87 273
1.5.	transferti	34 145	99 152	70 116
2.	Izdevumi kopā:	282 847	294 698	218 227
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	282 847	294 698	218 227
2.1.1.	kārtējie izdevumi	93 816	294 697	218 226
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	65 978	1	1
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	59 679	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	63 374	-	-
	Finansiālā bilance	-61 270	- 1	22 727
	Finansēšana	70 686	1	-22 727
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	98 52	1	-22 727

tai skaitā apakšprogramma 70.02.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā *	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	63 374	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	63 374	-	-
2.	Izdevumi kopā:	129 352	1	1
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	129 352	1	1
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	65 978	1	1
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	63 374	-	-
	Finansiālā bilance	-65 978	-1	-1
	Finansēšana	65 978	1	1
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	65 978	1	1

* - palielināta apropriācija budžeta apakšprogrammai 70.02.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansējumu (2007-2013)" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 18. februāra rīkojumu Nr. 81 projektam "Civiltiesiskās sadarbības kvalitātes uzlabošana: Eiropas Savienības līmeņa procedūras civillietās un iespējas, kuras sniedz pierādījumu iegūšanas regula un dokumentu izsniegšanas regula" 1 euro apmērā

tai skaitā apakšprogramma 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	114 642	195 545	170 838
1.1.	dotācijas	16 687	108 272	83 565
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	97 955	87 273	87 273
2.	Izdevumi kopā:	119 350	195 545	148 110
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	119 350	195 545	148 110
2.1.1.	kārtējie izdevumi	59 671	195 545	148 110
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	59 679	-	-
	Finansiālā bilance	4 708	-	22 728
	Finansēšana	4 708	-	-22 728
	Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	32 674	-	-22 728

tai skaitā apakšprogramma 70.09.00 "Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā *	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	34 145	99 152	70 116
1.5.	transferti	34 145	99 152	70 116
2.	Izdevumi kopā:	34 145	99 152	70 116
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	34 145	99 152	70 116
2.1.1.	kārtējie izdevumi	34 145	99 152	70 116

* - palielināta apropriācija budžeta apakšprogrammai 70.09.00 "Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm" saskaņā ar Finanšu ministrijas 2015. gada 13. augusta rīkojumu Nr. 313, lai nodrošinātu ministrija darbinieku ceļa un viesnīcas izdevumu segšanu, dodoties uz Eiropas Padomes darba grupām EUR 2 400 apmērā

budžeta apakšprogramma 71.06.00 "Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti" (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	157 136	298 241	203 331
1.1.	dotācijas	157 136	298 241	203 331
2.	Izdevumi kopā:	157 136	298 241	203 331
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	157 136	298 241	203 331
2.1.1.	kārtējie izdevumi	157 136	298 241	203 331

Budžeta apakšprogrammas 03.05.00 "Atlīdzība tiesu izpildītājiem par izpildu darbībām" ietvaros, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 9 "Noteikumi par izpildu darbību veikšanai nepieciešamajiem izdevumiem", zvērinātu tiesu izpildītāju iecirkņiem izmaksātas kompensācijas EUR 145 231 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas ietvaros 03.06.00 „Zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām” izmaksāta zaudējumu atlīdzība nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām saskaņā ar likumu "Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" un atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 27. aprīļa noteikumu Nr. 433 „Iesniegumu iesniegšanas un izskatīšanas, darba garantiju un sociālo garantiju atjaunošanas un zaudējumu atlīdzības izmaksas kārtība" 5. punktam EUR 64 820 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 04.02.00 "Ieslodzījuma vietu būvniecība" ietvaros apgūti līdzekļi EUR 1 100 716 apmērā. 2015. gadā tika veikta ārējo inženiertīklu projektēšana, būvju, loģistikas, ceļu, laukumu un telpu plānu skiču izstrāde un būvprojekta vispārīgās un arhitektūras daļas izstrāde. 2015. gadā nodrošināta atlīdzības izmaksa projekta vadības grupai EUR 22 970 apmērā, tajā skaitā atalgojumam EUR 18 586 apmērā, kā arī nodrošināta nekustamā īpašuma

Liepājā, Alsungas ielā 29, apsaimniekošana EUR 9 900 apmērā, sniegtas konsultācijas cietuma būvprojekta izstrādes līguma ietvaros EUR 25 370 apmērā, kā arī nodrošināta samaksa par saņemtajiem būvprojekta iepirkuma organizēšanas un būvprojekta darbu vadības pakalpojumiem EUR 150 395 apmērā un veikta samaksa par būvprojekta izstrādi EUR 888 125 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.03.00 "**Dotācija Latvijas Politiski represēto biedrībai**" ietvaros sniegts valsts atbalsts Latvijas politiski represēto apvienībai, lai nodrošinātu politiski represēto personu sociālās un mantiskās tiesības saskaņā ar likumā "Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem" noteikto EUR 31 343 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.04.00 "**Valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšana starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā**" ietvaros sniegts valsts atbalsts valsts nozīmes pasākumu norises nodrošināšanai starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā EUR 55 160 apmērā.

Budžeta apakšprogrammas 09.05.00 "Dotācija reliģiskajām organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem" ietvaros apgūti EUR 33 000, tai skaitā sniegts valsts atbalsts EUR 3 000 apmērā biedrības „Latviešu biedrību savienība” darbības nodrošināšanai, EUR 10 000 apmērā nodibinājumam „Rīgas Romas katoļu ģimnāzija” vēsturiskās ēkas O. Vācieša ielā 6 elektroinstalācijas sakārtošanai, kā arī EUR 5 000 apmērā biedrībai „Višķu attīstībai” Višķu Romas katoļu baznīcas galvenā altāra sienas remontam un EUR 15 000 apmērā reliģiskajai organizācijai „Cēsu Sv. Jāņa lauku evaņģēliski luteriskā draudze” baznīcas restaurācijai.

Budžeta programmas 48.00.00 "**Tiesiskās un starpvalstu sadarbības pasākumu īstenošana**" ietvaros īstenoti trīs projekti:

- Tieslietu ministrijas un Vācijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības fonda *Twining* projekts „ES acquis un tiesiskās sadarbības politikas harmonizācija un Tulkošanas Centra kapacitātes stiprināšana tieslietu sektora terminoloģijā un metodoloģijā” Armēnijā, kura ietvaros apgūti EUR 6 008, bet EUR 60 566 atmaksāts neizlietotais finansējums Vācijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības fondam.
- - Latvijas Tieslietu ministrijas un Lielbritānijas Tieslietu ministrijas sadarbības projekts „Horvātijas Republikas tiesu varas efektivitātes stiprināšana”, kura ietvaros apgūti EUR 16 731.
- Latvijas Tieslietu ministrijas un Horvātijas Tieslietu ministrijas *Twining* projekts „Tiesiskuma stiprināšana” Maķedonijā, kura ietvaros apgūti EUR 163 512.

Budžeta 96.00.00 programmas "**Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā**" ietvaros 2015. gadā kopā apgūti EUR 620 003.

Programmas ietvaros ir nodrošināta atlīdzības izmaksa diviem atašējiem Latvijas Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā, atalgojums darbiniekiem, kuru amata vietas izveidotas uz prezidentūras laiku, piemaksām par papildus saviem tiešajiem amata pienākumiem darbiniekiem, kuri iesaistīti prezidentūras nodrošināšanā (Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 14. panta pirmā daļa), piemaksām darbiniekiem, kuri tieši tika iesaistīti prezidentūras norisē (darba grupu vadītāji, vietnieki, eksperti, koordinatori un komunikatori). Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 589 "Noteikumi par papildu atlīdzības noteikšanu amatpersonām (darbiniekiem), kuras iesaistītas Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015. gadā sagatavošanā un norisē" 11. punktu izmaksāta prēmija. Kopā tika izmaksāta atlīdzība EUR 382 330 apmērā, tajā skaitā atalgojums EUR 284 387.

Budžeta programmas ietvaros ir nodrošināta (komandējuma izdevumi) ministrijas pārstāvju (darba grupas vadītājs, vadītāja vietnieks un eksperts, kā arī komunikators) dalība Eiropas Savienības Padomes darba grupās, kā arī tieslietu nozares ekspertu dalība dažādos starptautiskajos formātos – *Moneyvol*, OECD, ANO Cilvēktiesību komitejas sēdē, Hāgas starptautisko privāttiesību konferencē (HCCH), UNCITRAL, Starptautiskajā Krimināltiesā u.c. starptautiskajos formātos, nodrošināta ministrijas un padotības iestāžu pārstāvju – atbildīgo amatpersonu (darba grupu vadītāju, vadītāju vietnieku) tikšanās ar trio partnervalstu (Itālija, Luksemburga) un citu dalībvalstu pārstāvjiem, lai informētu par Latvijas prezidentūras plāniem un prioritātēm, kā arī segti izdevumi atašeju komandējumiem, dzīvokļa īres, komunālo izdevumu kompensācija un sakaru un transporta izdevumu segšana, nodrošināts Finanšu un kapitāla tirgus komisijai nepieciešamais finansējums komandējumu izdevumu segšanai dalībai uzņēmējdarbības tiesību jautājumu darba grupā (G4).

Budžeta programmas 97.00.00 "**Nozares vadība un politikas plānošana**" ietvaros 2015. gadā kopā apgūti EUR 5 836 305, tajā skaitā:

- EUR 4 313 694 apmērā nodrošināta atlīdzības izmaksa, tajā skaitā atalgojums EUR 3 248 178,
- EUR 1 267 359 apmērā nodrošināti pārējie izdevumi - komandējumu, telpu nomas, informatīvo sistēmu, automašīnu uzturēšanas, kā arī biroja preču un citu administratīvās darbības nodrošināšanas izdevumi,
- EUR 1 457 apmērā izmaksātas kompensācijas personām, pamatojoties uz Latvijas tiesu lēmumiem,
- EUR 130 351 apmērā veiktas kapitālo preču iegādes – iegādāta jauna datortehnika, serveris, lāzerprinteri un biroja tehnika,
- EUR 123 445 apmērā veiktas dalības iemaksas starptautiskajās organizācijās (EUR 1 071 Pastāvīgajā arbitražas tiesā, EUR 93 794 Starptautiskajā krimināltiesā; EUR 12 380 Starptautiskajā privāttiesību unifikācijas institūtā un EUR 16 200 apmērā nodrošināta dalība pilntiesīgā dalībnieka statusa Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā).

Budžeta programmas 99.00.00 "**Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums**" ietvaros:

- nodrošinātas izmaksas EUR 197 197 apmērā (saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 4. marta rīkojumu Nr. 112),
- zaudējumu atlīdzību izmaksas nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām EUR 45 688 apmērā (saskaņā ar Tieslietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras pieņemtajiem lēmumiem un tiesu spriedumiem),
- reliģiskajai organizācijai "Romas katoļu baznīcas Rēzeknes-Aglonas diecēze" logu un ārdurvju nomaiņu svētceļnieku mājas – Aglonas katoļu ģimnāzijas ēkā EUR 198 231 apmērā.

2.2. Pētījumi un to rezultāti

Veiktie un pasūtītie pētījumi, to galvenie rezultāti.

- "Eiropas Savienības Tiesa un tās judikatūras pārrobežu tiesiskās sadarbības jomā civillietās ietekme uz nacionālajām tiesām un iestādēm". Pētījuma ietvaros analizēta un pētīta Eiropas Savienības Tiesas judikatūras civiltiesiskajā jomā piemērošana Latvijas, Ungārijas,

Apvienotās Karalistes, Zviedrijas un Vācijas nacionālo tiesu spriedumos un nacionālajos tiesību aktos, lai konstatētu problēmas un rastu risinājumus biežākai un efektīvākai EST judikatūras piemērošanai. Papildus pētījumā iekļauts saraksts ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru pārrobežu civiltiesiskās sadarbības jomā (vairāk nekā 260 lietas).

- “Militāro izdevumu īpatsvars Latvijas PSR un PSRS budžetu izdevumu struktūrā Latvijas teritorijā 1976.-1990. gados un kopsavilkums par Latvijas PSR un PSRS budžetu savstarpējiem norēķiniem 1946.-1990. gados”. Pētījuma mērķis ir uz PSRS laika dokumentu pamata iegūt informāciju, kas apliecina faktisko bilanci starp Latviju un PSRS, kā arī budžeta ieņēmumu un izdevumu struktūru 1976.-1990. gadam.
- “PSRS Militāri rūpnieciskā kompleksa ietekme uz produkcijas ražošanu vairāk nekā 130 Latvijas PSR vidējās un mazākajās rūpnīcās”. Pētījumā pētīti Latvijas Nacionālā arhīva struktūrvienības “Latvijas valsts arhīvs” un tā filiālēs atrodošie bijušie slepenie dokumenti par militāro pasūtījumu vidējās un mazākajās Latvijas tautsaimniecības rūpnīcās un to cehos periodā no 1945. gada līdz 1990. gadam.
- Darbs pie iekšējās kontroles sistēmas uzturēšanas un aktualizēšanas notiek regulāri, kā arī katru gadu tiek aktualizēts sistēmas uzlabojumu pasākumu plāns.
- Atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumu Nr. 326 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” prasībām, Tieslietu ministrijā ar 2015. gada 17. aprīļa rīkojumu Nr. 1-1/32 apstiprināts Tieslietu ministrijas iekšējās kontroles sistēmas uzlabojumu pasākumu plāns, kas paredz virkni pasākumu iekšējās kontroles sistēmas elementu uzlabošanai, t.sk. pasākumus risku definēšanai, novērtēšanai un pasākumus korupcijas novēršanai.

3. Tieslietu ministrijas darbības rezultāti

3.1. Civiltiesību politika

3.1.1. Civiltiesību jomā īstenotās prioritātes

Civiltiesību jomā ir īstenotas vairākas prioritātes.

1. 2015. gada 29. oktobrī Saeima 3. lasījumā pieņēma tieslietu ministra virzītos likumprojektus "Grozījumi Civillikumā", "Grozījumi Bāriņtiesu likumā", Grozījumi "Grozījumi likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ģimenes tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību"" un "Grozījumi Civilprocesa likumā". Minētie likumi stājās spēkā 2015. gada 3. decembrī. Šo likumu pieņemšana iezīmē Tieslietu ministrijas uzsāktās Ģimenes tiesību modernizācijas pabeigšanu. Grozījumi Civillikumā precizē saskarsmes tiesību noteikšanas kārtību, tostarp gadījumos, kad vecāki ar bērnu drīkst tikties tikai saskarsmes personas klātbūtnē, kā arī izslēdz novecojošas normas no aizbildnības institūta regulējuma Civillikumā. Izmaiņas Bāriņtiesu likumā saistītas arī ar grozījumiem Civillikumā un bāriņtiesai būs tiesības vērtēt, vai vecāks, nepildot tiesas nolēmumu par noteiktajām saskarsmes vai aizgādības tiesībām, ļaunprātīgi liedz otram vecākam tikties ar bērnu.
2. Lai risinātu problēmas, kas saistās ar piespiedu dalītā īpašuma tiesiskajām attiecībām, Saeimā 2015. gada 1. oktobrī tika iesniegti Tieslietu ministrijas izstrādātie likumprojekti "Piespiedu dalītā īpašuma tiesisko attiecību privatizētajās daudzdzīvokļu mājās izbeigšanas likums" (Saeimas reģ. Nr. 395/Lp12) un "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" (Saeimas reģ. Nr. 394/Lp12). 2016. gadā plānota šo likumprojektu tālāka izskatīšanas Saeimā.
3. 2015. gadā Saeimā turpinājās darbs pie apbūves tiesību institūta ieviešanas Latvijas tiesību sistēmā. 2015. gada 5. martā Saeima 3. lasījumā pieņēma likumprojektus „Grozījumi Civillikumā” un „Grozījumi likumā „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību”, kas no 2017. gada 1. janvāra paredz apbūves tiesības institūta ieviešanu Latvijas tiesību sistēmā, nosakot, ka apbūves tiesību regulējums saturēs šādus būtiskus jautājumus – apbūves tiesības statuss, ēkas, kas uz apbūves tiesības pamata uzbūvēta uz svešas zemes, statuss, apbūves tiesības ierakstīšana zemesgrāmatā, apbūves tiesības atsavināšana un apgrūtināšana ar lietu tiesībām, apbūves tiesības izbeigšana. 2016. gadā Tieslietu ministrija turpinās darbu pie saistīto likumprojektu izstrādes, tajā skaitā grozījumiem Zemesgrāmatu likumā un Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā, lai nodrošinātu Civillikumā noteiktā apbūves tiesības institūta ieviešanas procesa pabeigšanu līdz 2017. gadam.
4. Īstenojot ar Ministru kabineta 2009. gada 19. novembra rīkojumu Nr. 797 „Par koncepciju par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizāciju” apstiprināto koncepciju par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizāciju, 2015. gadā tika pabeigts darbs pie mantojuma apsardzības tiesiskā regulējuma pilnveidošanas. Saeimā 2015. gada 29. oktobrī 3. lasījumā pieņēma likumprojektu "Grozījumi Civillikumā" un likumprojektu "Grozījumi Bāriņtiesu likumā", kā arī 2015. gada 26. novembrī 3. lasījumā

likumprojektu "Grozījumi Tiesu izpildītāju likumā". Minētā tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt tiesisko skaidrību mantojuma apsardzības jautājumā, tajā skaitā attiecībā uz zvērināta notāra un zvērināta tiesu izpildītāja lomu un veicamajām darbībām.

5. 2015. gadā notika aktīvs darbs pie tiesiskā regulējuma izstrādes, lai samērotu hipotekārā kreditora un nekustamā īpašuma īpašnieka tiesiskās intereses sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas procesā. Tā, 2015. gada 23. oktobrī Saeimā tika iesniegts Tieslietu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā" (Saeimas reģ. Nr.395/Lp12), kas 2015. gada 19. novembrī tika atbalstīts 1. lasījumā.

2015. gadā, reaģējot uz sabiedrībai aktuāliem jautājumiem un rīkojoties, lai efektīvizētu civilprocesu, tādējādi veicinot procesuālo ekonomiju un tiesas darba optimizāciju, ir veikti vairāki grozījumi Civilprocesa likumā:

1. Saeima 2015. gada 12. februārī pieņēma tieslietu ministra virzīto likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā", kas stājas spēkā no 2015. gada 1. marta. Grozījumi ievieša jaunajai Maksātnespējas likuma redakcijai atbilstošas procesuālās normas. Likuma grozījumi paredz iespēju apelācijas kārtībā pārsūdzēt spriedumus, ar kuriem noraidīts tiesiskās aizsardzības procesa pieteikums vai juridiskās personas vai fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikums. Saskaņā ar jauno regulējumu līdz ar „ģimenes maksātnespējas” jēdziena ieviešanu parādnieks varēs iesniegt vienu maksātnespējas procesa pieteikumu kopā ar savu laulāto vai personu, kura sastāv ar parādnieku radniecībā vai svainībā līdz otrajai pakāpei, maksājot vienu nodevu un vienu depozīta maksājumu. Ņemot vērā, ka Maksātnespējas likums ievieša fiziskās personas maksātnespējas procesa depozītu, kas kalpos par segumu maksātnespējas administratora atlīdzībai, Civilprocesa likumā arī bija nepieciešamas attiecīgas procesuālās normas. Tika paredzētas arī izmaiņas attiecībā uz citiem maksātnespējas procesa aspektiem.
2. 2015. gada 23. aprīlī Saeima pieņēma tieslietu ministra virzīto likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā", kas stājās spēkā 2015. gada 26. maijā. Šie grozījumi:
 - tieši nosaka pušu, trešo personu un pārstāvju pārstāvam vārdā pienākumu civilprocesā sniegt tiesai patiesus paskaidrojumus un patiesas ziņas par faktiem un lietas apstākļiem, kā arī ievieš jaunas civilprocesuālās sankcijas naudas soda veidā par negodprātīgu tiesību un pienākumu izmantošanu vai necieņu pret tiesu, ko veic lietas dalībnieks;
 - paredz, ka tiesa rakstveidā brīdina personas, kuras piedalās tādas lietas izskatīšanā, kuras materiālos ir iekļauts komercnoslēpums, un kurām ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, par pienākumu glabāt komercnoslēpumu un par atbildību, kas paredzēta par komercnoslēpumu izpaušanu;
 - paplašina Civilprocesa likuma 32.¹ panta tvērumu, paredzot iespēju prasītājiem vērties tiesā ar lūgumu nodot izskatīšanai citai tās pašas instances tiesai lietas, kuru piekritība noteikta saskaņā ar Civilprocesa likuma 28. pantu (piekritība pēc prasītāja izvēles);
 - paredz grozījumus 25 Civilprocesa likuma pantos ar mērķi veicināt efektīvāku un

ātrāku civilprocesu, mazinot iespēju lietas dalībniekiem novilcināt civilprocesu, iesniedzot tiesā dokumentus ar trūkumiem. Tas ir, grozījumi paredz, ka gadījumos, kad prasības pieteikums, pieteikums, paskaidrojumi, blakus sūdzība, apelācijas sūdzība vai kasācijas sūdzība nav parakstīta vai kad minētajos dokumentos Civilprocesa likumā paredzētajos gadījumos nav ietverts apliecinājums, ka tiesai sniegtas patiesas ziņas, šos dokumentus uzskata par neiesniegtiem un tos nosūtīta atpakaļ iesniedzējam. Savukārt gadījumos, kad prasības pieteikumu, pieteikumu, paskaidrojumus, blakus sūdzību, apelācijas sūdzību vai kasācijas sūdzību sniedzis pārstāvis, nepievienojot pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pilnvarojumu, grozījumi paredz tiesības tiesnesim pieņemt lēmumu par atteikšanos pieņemt šos dokumentus un šāds tiesneša lēmums nav pārsūdzams. Arī tādējādi tiek mazinātas iespējas lietas dalībniekiem novilcināt civilprocesu, pārstāvjiem iesniedzot tiesā dokumentus, nepievienojot pilnvaru. Tomēr grozījumi saglabā un precizē Civilprocesa likumā iespēju pārsūdzēt tādus tiesneša lēmumus, ar kuriem atteikts pieņemt vai atstāts bez virzības tāds dokuments, no kuram pievienotās pilnvaras vai cita dokumenta neizriet pilnvarojums pārstāvim sniegt šādu dokumentu, jo šāds jautājums prasa vērtēšanu. Tāpat grozījumi attiecībā uz gadījumiem, kad likumā noteiktajā kārtībā un apmērā nav veikta valsts nodevas samaksa par blakus sūdzības iesniegšanu vai drošības naudas iemaksa par kasācijas sūdzības iesniegšanu, paredz iespēju tiesnesim pieņemt lēmumu par atteikšanos pieņemt šīs sūdzības un šāds tiesneša lēmums nav pārsūdzams. Šāds regulējums attiecināts uz atsevišķiem gadījumiem, kad valsts nodevas un drošības naudas apmērs Civilprocesa likumā ir skaidri noteikts un neprasa vērtēšanu. Tāpat ar grozījumiem tiek normatīvi nostiprināts Civilprocesa likumā tas, ka pieteikuma, prasības pieteikuma, blakus sūdzības, apelācijas sūdzības vai kasācijas sūdzības atnešanai un fiziskai iesniegšanai tiesas kancelejā nav nepieciešams pilnvarojums, jo arī, sūtot šos dokumentus pa pastu, šāds pilnvarojums nav nepieciešams.

- groza 140., 141., 142. pantus ar mērķi pilnveidot zaudējumu nodrošināšanas institūtu, nodrošinot prasību, tādējādi veicinot lielāku balansu starp prasītāja un atbildētāja tiesiskajām interesēm. Grozījumi 140. pantā paredz tiesai diskrecionāru tiesību pārvērtēt zaudējumu nodrošināšanas jautājumus, gan apmierinot pieteikumu par prasības nodrošinājuma līdzekļu aizstāšanu, gan izskatot jautājumu par nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu un to noraidot. Vienlaikus grozījumi nosaka termiņu, kādā prasītājam jāizpilda tam uzliktais pienākums, ja prasības nodrošinājums nav atcelts, kā arī paredz iesniegt tiesai zvērināta tiesu izpildītāja apliecinājumu par tiesas uzliktā pienākuma izpildi.
- papildina Civilprocesa likumu ar jaunu 78.¹ nodaļu "Ārvalsts tiesas nolēmumā noteikto tiesību un pienākumu pielāgošana to īstenošanai Latvijā" un ar to saistītajām normām, kuru mērķis ir paredzēt procesuālo kārtību, kādā veic ārvalsts tiesas nolēmumā noteikto tiesību un pienākumu pielāgošana to īstenošanai Latvijā, kad ārvalsts tiesas nolēmumam pilnā apjomā vai kādā tā daļā nav tiesisko seku Latvijā, jo tajā ir noteiktas tādas tiesības un pienākumi, kas nav pazīstami Latvijas tiesību aktos. Pielāgošanu veic tikai tajos gadījumos, kad tas paredzēts Eiropas

- Savienības tiesību normās vai Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos.
- lai sekmētu normatīvajiem aktiem atbilstošu tiesu praksi, t.i., lai novērstu problēmu, ka atsevišķos gadījumos tiesa nosaka rīcībspējas ierobežojumu jomās, kurās to nevar noteikt, kā arī lai rīcībspējas ierobežošanas lietās samazinātos nepamatotu pieteikumu skaits, grozījumi precizē arī rīcībspējas ierobežojumu noteikšanas kārtību;
 - izdara citus precizējumus Civilprocesa likumā.
3. 2015. gada 28. maijā Saeima pieņēma tieslietu ministra virzīto likumprojektu “Grozījumi Civilprocesa likumā”, kas stājās spēkā no 2015. gada 2. jūlijā. Šie grozījumi:
- ievieš elektronisku nekustamā īpašuma izsolīšanu spriedumu izpildes un maksātnespējas procesos. Tiek izveidota elektronisku izsoļu vietne, kā arī noteikta izsoles izziņošanas, dalībnieku autorizācijas un izsoles norises kārtība. Tāpat grozījumi noteic, ka elektronisko izsoļu portāla ietvarā tiek uzturēts Izsoļu dalībnieku reģistrs, kas satur ziņas par fiziskām un juridiskām personām, kas reģistrētas kā izsoļu dalībnieki;
 - risina prasības pieteikuma par šķīrējtiesas līguma atzīšanu par spēkā neesošu jautājumu;
 - precizē prasības nodrošināšanas institūtu, paredzot, ka, ja prasītājam uzlikts par pienākumu nodrošināt atbildētājam zaudējumu atlīdzību, kas tam varētu rasties sakarā ar prasības nodrošināšanu, tiesa spriedumā vai lēmumā, ar kuru prasība atstāta bez izskatīšanas vai lieta izbeigta, vienlaikus izlemj jautājumu par zaudējumu atlīdzības nodrošināšanai iemaksātās summas izmaksu no zvērināta tiesu izpildītāja konta;
 - ievieš ES Mantošanas regulu Civilprocesa likumā;
 - precizē piedziņas ieturējumu apmēru no parādnieka darba samaksas un tiem pielīdzinātajiem maksājumiem, piedzenot uzturlīdzekļus, zaudējumus vai kompensāciju sakarā ar personisku aizskārumu, kura rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, vai kompensāciju par kaitējumu, kas radīts ar noziedzīgu nodarījumu, kā arī, izpildot administratīvo pārkāpumu lietās pieņemtos nolēmumus.
4. 2015. gada 29. oktobrī Saeima pieņēma tieslietu ministra virzīto likumprojektu “Grozījumi Civilprocesa likumā”, kas stājās spēkā no 2015. gada 3. decembra. Šie grozījumi:
- nosaka kārtību, kādā izskata puses lūgumu par bērna pagaidu aprūpi, saskarsmes tiesībām, uzturlīdzekļiem vai aizliegumu izvest no valsts, kā arī to, kāda informācija pēc tiesas pieprasījuma bāriņtiesai jāsniedz. Grozījumi paredz, ka šādi lūgumi tiesai būs jāizskata un pagaidu lēmums jāpieņem viena mēneša laikā no lūguma saņemšanas dienas;
 - ņemot vērā Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteikto, ka lietas, kas saistītas ar bērna tiesību vai interešu nodrošināšanu, tiesā izskatāmas ārpus kārtas, grozījumi nosaka, ka civillietās, kas skar bērnu, rakstveida paskaidrojumu iesniegšanas termiņš būs ne garāks par 15 dienām no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas (līdz tam maksimāli pieļaujama termiņš varēja būt 30 dienas);

- precizē prasības pieteikuma saturu lietās par saskarsmes tiesībām un to, kāda informācija jānorāda tiesas nolēmumā un kāda izpildu rakstā, kas izdots, lai izpildītu nolēmumu lietā par saskarsmes un aizgādības tiesībām;
 - papildina Civilprocesa likumu ar divām jaunām, apjomīgām nodaļām, kas precizē nolēmumu izpildes kārtību lietās par saskarsmes un aizgādības tiesībām. Paredzēts, ka par ļaunprātīgu tiesas nolēmuma nepildīšanu tiesa vecākam varēs uzlikt naudas sodu līdz 1500 eiro. Savukārt, ja vecāks atkārtoti, piemēram, liegs otram vecākam satikties ar bērnu, tiesu izpildītājs varēs vērsties prokuratūrā, lai tā izlemtu par kriminālprocesa uzsākšanu par ļaunprātīgu tiesas nolēmuma nepildīšanu;
 - paredz regulējumu, lai vienkāršotu un paātrinātu saskarsmes tiesību izmantošanas laika un vietas pārskatīšanas kārtību gadījumos, ja tiesas nolēmuma izpilde nav iespējama;
 - papildina Civilprocesa likumu ar regulējumu, kas nosaka saskarsmes personas tiesības un pienākumus šo lietu izskatīšanas laikā tiesā;
 - precizē valsts nodevas par pieteikumu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību un gadījumiem, ja tiesa apstiprinājusi izlīgumu;
 - izdara precizējumus lietu par maza apmēra prasībām izskatīšanas kārtībā;
 - nosaka un precizē tiesas lēmumu un tiesas saīsināto lēmumu formu, kā arī precizē kārtību, kādā skaitāmi blakus sūdzības iesniegšanas termiņi;
 - precizē lietu par adopcijas apstiprināšanu un atcelšanu izskatīšanas kārtību;
 - lai efektīvizētu tiesu darbu, grozījumi paredz, ka izpildes procesa ietvaros jautājumi par izpildāmā nolēmuma izskaidrošanu un sprieduma izpildes atlikšanu, sadalīšanu un kārtības grozīšanu ir skatāmi rakstveida procesā;
 - saistībā ar to, ka administratīvo pārkāpumu lietas nodotas vispārējās jurisdikcijas tiesām, papildina Civilprocesa likumu ar jaunu izpildu dokumentu – tiesas vai tiesneša nolēmumi administratīvo pārkāpumu lietās;
 - paredz tiesai tiesības apstiprināt izlīgumu rakstveida procesā, ja izlīgums taisīts pie notāra notariālā akta formā un tajā ir ietverts pušu paziņojums, ka tām ir zināmas izlīguma apstiprināšanas procesuālās sekas;
 - precizē ekspertīžu veicēju loku un to pieaicināšanas kārtību, tādā veidā harmonizējot spēkā esošos normatīvos aktus attiecībā uz ekspertīzes veikšanu;
 - paredz citus precizējumus Civilprocesa likumā.
5. 2015. gada 10. decembrī Saeima pieņēma tieslietu ministra virzīto likumprojektu “Grozījumi Civilprocesa likumā”, kas stājās spēkā no 2016. gada 1. janvāra. Šie grozījumi paredz Civilprocesa likumā ietvert jaunu ar lietu vešanu saistīto izdevumu veidu – izdevumu par valsts nodrošināto juridisko palīdzību, kā arī līdztekus ievieš regulējumu, kā šie izdevumi piedzenami valsts labā. Tāpat grozījumi paredz, ka civillietas, kuras apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas sākušas skatīt pēc būtības, tiks iztiesātas tajā pašā tiesā, kurā tās iesniegtas, šādi novēršot situāciju, ka lielā skaitā civillietu tiesvedība būtu jāsāk pilnīgi no jauna rajona (pilsētas) tiesā. Šie grozījumi bija nepieciešami, lai Latvijā vēl veiksmīgāk īstenotu pāreju uz “tīro instanču” tiesām, kas cita starpā paredz atteikties no atsevišķu kategoriju lietu izskatīšanas apgabaltiesās kā pirmās instances tiesās un visas lietas pirmajā distancē skata rajona (pilsētas) tiesas.

6. 2015. gadā tika arī uzsākts darbs pie likumprojekta "Grozījumi Civilprocesa likumā", kuru Saeima pieņēma galīgajā lasījumā 2016. gada 4. februārī. Šie grozījumi paredz samērot valsts pienākumu nodrošināt bezmaksas tulku tiesvedībā un saskaņot šo valsts pienākumu ar citām Civilprocesa likuma normām, kas paredz atbrīvojumus vai privilēģijas noteiktām personu grupām civillietu tiesvedības ietvaros. Vienlaikus šie priekšlikumi paredz, ka puses izdevumi par tulku ir uzskatāmi par ar lietas vešanu saistītajiem izdevumiem, kurus varēs piedzīt no lietā zaudējušās puses saskaņā ar vispārīgajiem Civilprocesa likuma noteikumiem. Tāpat šie grozījumi precizē un novērš praksē konstatētās problēmas nekustamā īpašuma izsoles norises kārtībā, kas no 2015. gada 1. jūlija notiek elektronisko izsoļu vietnē.
7. Ar tieslietu ministra 2015. gada 6. februāra rīkojumu izveidota arī darba grupa „Par pastāvīgās darba grupas izveidošanu saistībā ar advokātu procesa ieviešanu”, izvirzot darba grupai par uzdevumu izstrādāt advokātu procesa modeļa iespējamus variantus, kuru pamatā būtu efektīvi funkcionējošs un sabiedrībai augsti lietderīgs risinājums, nodrošinot kvalitatīvāku un ātrāku strīdu risināšanu tiesā, vienlaikus samazinot arī tiesu noslodzi. Darba grupas sastāvā tika iekļauti ministrijas, valsts iestāžu, akadēmiskā sektora, tiesu varas, kā arī nevalstisko organizāciju (tai skaitā Ārvalstu investoru padomes Latvijā) pārstāvji.

Paralēli aktīvam darbam darba grupā saistībā ar advokātu procesa ieviešanu tika aktualizēta domu apmaiņa arī ārpus darba grupas ietvara, piemēram, publicējot juristu, akadēmiskā sektora, tiesnešu, tiesu varai piederīgo un citu institūciju pārstāvju viedokļus žurnālā „Jurista Vārds”. Savukārt Latvijas Zvērinātu advokātu padome nodrošināja pētījuma par „Sabiedrības uzskati par zvērinātu advokātu lomu civiltiesisku strīdu izskatīšanā” un „Uzņēmēju uzskati par zvērinātu advokātu lomu civiltiesisku strīdu izskatīšanā” veikšanu un darba grupa ar anketas starpniecību aptaujāja tiesnešus un to palīgus. Papildus Tieslietu ministrija izplatīja aptaujas anketas (saistībā ar advokāta procesa atbalstīšanu/neatbalstīšanu) pilsētas un rajonu tiesās (aptaujas anketu pieejamību nodrošinot tiesu kancelejās) un Juridiskās palīdzības administrācijā, tādējādi nodrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības loka līdzdalību un tā viedokļu uzklauššanu. Tāpat Tieslietu ministrija padziļināti analizēja arīdzan ārvalstīs pastāvošo praksi saistībā ar advokātu procesu. Tika apkopoti arī sociālo partneru un valsts institūciju viedokļi. Tādējādi tika nodrošināta plaša subjektu loka nostājas apkopošana.

Darba grupa ir izstrādājusi piecus advokātu procesa iespējamus variantus (tostarp viens no variantiem piedāvā saglabāt spēkā esošo regulējumu). Attiecībā uz katru no izstrādātajiem variantiem ir veikts skrupulozs tiesiskais izvērtējums (izvērtējums atspoguļots Konceptuālajā ziņojumā).

Izstrādātie advokātu procesa varianti ietver risinājumu, ka advokātu procesu varētu ieviest sākot ar pirmās instances tiesu (atsevišķās/specifiskās civillietu kategorijās), vai sākot ar apelācijas instances tiesu (visā apelācijas instances tiesā, izņemot atsevišķas civillietu kategorijās). Advokātu procesa varianti paredz, ka: 1) advokāts nodrošina dokumentu sastādīšanu (*bez izvēles iespējām*), bet pārstāvību tiesas sēdē īstenotu persona (*puse*) pēc izvēles „pati”¹ vai ar advokāta starpniecību

¹ Jēdziens *puse „pati”* tiek saprasts, ka fiziska persona pārstāv sevi „pati”, bet juridisku personu var pārstāvēt amatpersonas, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, kā arī to darbinieki (juristi), kuri atrodas darba tiesiskajās vai civildienesta attiecībās ar attiecīgo juridisko personu. Juridiskās palīdzības sniegšanai var piesaistīt tikai advokātus (ārpakalpojums).

(striktākais advokātu procesa risinājums); 2) vai dokumentu sastādīšanu un/vai pārstāvības tiesas sēdē īstenošanu persona (puse) pēc izvēles nodrošinātu „pati” var ar advokāta starpniecību.

Ievērojot iepriekš minēto un ņemot vērā, ka ir apzināts plašs subjektu loks, uzklusot atšķirīgus viedokļus par advokātu procesa ieviešanu kopumā, piemēram, par tā ieviešanas ātrumu, tvērumu, no kuras instances u.tml., var rezumēt, ka vairums no uzklusītajiem (t.i., no tiesnešu, nevalstisko organizāciju pārstāvju, sabiedrības locekļiem un uzņēmēju u.c. vidus) advokātu procesam ir pauduši konceptuālu atbalstu. Tomēr ar piebildi, ka advokātu procesa ieviešanai ir jānotiek pakāpeniski un ar sākotnēji minimālām izmaiņām. Attiecīgi tālāka virzība uz plašāku advokātu procesu ir pieļaujama ar nosacījumu, ja tā ir pamatota ar pozitīvu vērtējumu par ieviestā advokātu procesa darbību un tā sasniegtajiem rezultātiem.

Pašreiz Tieslietu ministrija strādā pie Konceptuālā ziņojuma par “Par advokātu procesa ieviešanu atsevišķās civillietu kategorijās” pilnveides, pirms tas tiek iesniegts Valsts sekretāru sanāksmē atbilstoši Tieslietu padomē izteiktajiem ierosinājumiem.

3.1.2. Komerctiesību jomā īstenotās prioritātes

Uzsākta akciju sabiedrību tiesiskā regulējuma pilnveidošana un modernizēšana. Darbs pie akciju sabiedrību tiesiskā regulējuma reformas tiks turpināts 2016. gadā.

Nodrošināts darbs pie Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) izteikto rekomendāciju korporatīvās pārvaldības jomā ieviešanas. Rekomendācijas plānots pilnībā ieviest 2016. gada laikā.

Papildus iepriekš minētajām prioritātēm Civiltiesību departaments 2015. gada pirmajā pusē aktīvi iesaistījās Latvijas Prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanā.

3.1.3. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana

Lai Uzņēmumu reģistra (UR) pakalpojumus padarītu pieejamākus lielākam klientu lokam 2015. gadā, ir pielāgots (novērsti iepriekš konstatētie šķēršļi, izvēlēti citi risinājumi, veikti pielāgošanas darbi) e-pakalpojums “Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros”. Portālā www.latvija.lv, izmantojot e-pakalpojumu “Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros”, var elektroniski iesniegt pieteikumu Uzņēmumu reģistrā par jauna subjekta vai juridiskā fakta (līguma) reģistrāciju, kā arī pieteikt reģistrācijai izmaiņas, reorganizāciju, maksātnespēju, likvidāciju un līguma izbeigšanu.

2015. gada 18. decembrī tika ieviests tiesību subjektu juridisko adrešu aktualizēšanas automatizēts risinājums, kura ietvaros adreses tiek salīdzinātas ar Valsts adrešu reģistra datiem un izmaiņu gadījumā tiek aktualizētas.

Lai uzlabotu Uzņēmumu reģistra saņemto dokumentu un datu apstrādes procedūras, no 2015. gada 2. jūnija Uzņēmumu reģistrs ir atteicies no pieteikumu veidlapu ierakstu izdarīšanai šķīrējtiesu reģistrā formas apstiprināšanas ar Ministru kabineta noteikumiem. Minētais izriet no Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumiem Nr. 277 “Noteikumi par šķīrējtiesu reģistru”. Proti, līdz minēto noteikumu spēkā stāšanās brīdim, lai reģistrētu šķīrējtiesu vai izmaiņas

šķirējtiesas reģistrācijas lietā, bija jāaizpilda ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprināti pieteikumu veidlapu ierakstu izdarīšanai šķirējtiesu reģistrā paraugi. Ar Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumiem Nr. 277 "Noteikumi par šķirējtiesu reģistru" tika grozīta UR reģistros iesniedzamo pieteikumu veidlapu apstiprināšanas kārtība, t.i., minētie noteikumi vairs neparedz pieteikumu veidlapu ieraksta izdarīšanai šķirējtiesu reģistrā formu apstiprināšanu ar Ministru kabineta noteikumiem. Savukārt klientu ērtībai Uzņēmumu reģistrs ir izveidojis šķirējtiesu dibinātājiem nesaistošas, tomēr ieteicamas, elektronizācijai pielāgotas portatīvā dokumenta (*Portable Document Format*) formāta pieteikumu veidlapas, kuras gan ir publicētas Uzņēmumu reģistra mājaslapā, gan piedāvātas aizpildīšanai uz vietas Uzņēmumu reģistrā.

3.2. Nozares politika

3.2.2. Normatīvo aktu kvalitātes uzlabošana

2015. gadā Normatīvo aktu kvalitātes nodrošināšanas departaments rīkoja ministrijā seminārus jaunajiem darbiniekiem par ārējo normatīvo aktu izstrādi, aptverot seminārā šādus jautājumus:

- projekta izstrādes process;
- projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšana;
- projekta izstrādes juridiskā tehnika;
- normatīvajiem aktiem raksturīgā valoda;
- projekta tehniskā sagatavošana un virzība.

Piedāvājums organizēt šādu bezmaksas semināru iestādei ērtā laikā un telpās tika nosūtīts katrai ministrijai. Atsaucās 7 ministrijas, kurās semināri tika organizēti 2015. gada nogalē un 2016. gada sākumā. Līdzīgi semināri tika organizēti arī Tieslietu ministrijas un tās padotības iestāžu jaunajiem darbiniekiem.

2015. gadā turpinājās iesāktais darbs pie Normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmatas aktualizācijas, ko organizē Valsts kanceleja sadarbībā ar Tieslietu ministriju, Ārlietu ministriju un Labklājības ministriju. Rokasgrāmatas mērķis ir sniegt ministrijām metodoloģisko palīdzību ārējo normatīvo aktu izstrādē. Rokasgrāmatas aktualizāciju plānots pabeigt 2016. gadā, nodrošinot tās pieejamību elektroniskā formā internetā.

Normatīvo aktu kvalitātes uzlabošanai 2016. gadā tiek plānots turpināt ministriju darbinieku apmācību ārējo normatīvo aktu projektu izstrādē, kā arī pabeigt Normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmatas aktualizāciju.

2016. gadā atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 26. sēdes protokola Nr. 45, 45. §, 12. punktā dotajam uzdevumam ministrijā plānots sadarbībā ar Valsts kanceleju, Saeimas Juridisko biroju, Valsts prezidenta kanceleju un Latvijas Universitāti izvērtēt ministra noteikumu institūta ieviešanas pozitīvos un negatīvos aspektus, iesniedzot izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par ministra noteikumu institūta ieviešanas lietderību.

Lai optimizētu normatīvo aktu grozīšanas procesu un padarītu to pārskatāmāku, ministrija 2016. gadā plāno virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumos Nr. 108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi". Ar šiem grozījumiem tiek plānots paredzēt iespēju vienā normatīvajā aktā ietvert tādus grozījumus vairākos normatīvajos aktos, kuri ir savstarpēji saistīti noteikta mērķa sasniegšanai vai konkrētā

jautājuma risināšanai. Kā arī, lai pārtrauktu praksi izdot no jauna Ministru kabineta noteikumus, ja pilnvarojums likumā pēc būtības ir saglabājies, ar minētajiem grozījumiem plānots paredzēt iespēju nepieciešamības gadījumā likuma pārejas noteikumos ietvert atrunu, ka uz grozītās likuma normas pamata izdotie normatīvie akti paliek spēkā pēc šo grozījumu spēkā stāšanās.

3.2.1. Maksātnespējas tiesiskais regulējums

Lai pilnveidotu maksātnespējas tiesisko regulējumu:

- 2015. gada 1. martā spēkā stājās apjomīgi grozījumi Maksātnespējas likumā, kā arī Civilprocesa likumā. Grozījumi palīdz novērst praksē konstatētās problēmas, padara regulējumu skaidrāku, kā arī nepieļauj iespējas regulējumu izmantot ļaunprātīgi. Papildus tam saistībā ar grozījumiem Maksātnespējas likumā tika veikta virkne grozījumu arī zemāka spēka normatīvajos aktos.
- 2015. gada 1. janvārī spēkā stājušies grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, ar kuriem Maksātnespējas administrācijai nodota administratīvās sodīšanas funkcija maksātnespējas jautājumos.
- E-izsoles maksātnespējas procesā ieviestas no 2016. gada 1. janvāra.

3.2.2. Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likums

Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likums, kas paredz jaunu tiesisko ietvaru rūpnieciskā īpašuma attīstībai un reģistrēto tiesību aizsardzībai, ir pieņemts Saeimā 2015. gada 18. jūnijā un izsludināts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” 2015. gada 2. jūlijā. Lai novērstu normu dublēšanos un precizētu speciālo likumu rūpnieciskā īpašuma jomā atbilstoši praksē konstatētajām neatbilstībām, Tieslietu ministrija sadarbībā ar Patentu valdi 2015. gadā ir izstrādājusi šādus normatīvos aktus.

- Grozījumi Patentu likumā, kas pieņemti Saeimā 19.11.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.;
- Grozījumi Dizainparaugu likumā, kas pieņemti Saeimā 19.11.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījumi likumā „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm”, kas pieņemti Saeimā 19.11.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījumi Pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju aizsardzības likumā, kas pieņemti Saeimā 19.11.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījumus likumā „Par nodokļiem un nodevām”, kas pieņemti Saeimā 08.10.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 723 „Patentu valdes maksas pakalpojumu cenrādis”, kas izskatīti Ministru kabinetā 15.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 719 „Kārtība, kādā persona, kas kārto reģistrācijas vai pēcreģistrācijas procedūras, iesniedz dokumentus Patentu valdei”, kas izskatīti Ministru kabinetā 15.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 677 „Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes locekļa amata pretendentu un locekļu atestācijas eksāmena kārtība”, kas izskatīti Ministru kabinetā 01.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.

- Ministru kabineta noteikumi „Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes maksas pakalpojumu cenrādis”, kas izskatīti Ministru kabinetā 15.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 720 „Patentu valdes nolikums”, kas izskatīti Ministru kabinetā 15.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījumi Ministru kabineta 01.04.2008. noteikumos Nr. 224 „Patentu un patentu pieteikumu noteikumi”, kas izskatīti Ministru kabinetā 22.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījumi Ministru kabineta 05.04.2005. noteikumos Nr. 228 „Noteikumi par preču zīmju reģistrācijas procedūras veidlapu paraugiem”, kas izskatīti Ministru kabinetā 01.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 764 „Noteikumi par dizainparaugu reģistrācijas procedūras veidlapu un reģistrācijas apliecības paraugiem”, kas izskatīti Ministru kabinetā 22.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.
- Grozījums Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1032 „Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju”, kas izskatīti Ministru kabinetā 01.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.

Tāpat, lai nodrošinātu iespēju pārskatīt jaunizveidotās Rūpnieciskā īpašuma Apelācijas padomes lēmumu tiesā Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā Tieslietu ministrija ir izstrādājusi grozījumus Civilprocesa likumā, kas pieņemti Saeimā 10.12.2015. un stājās spēkā 01.01.2016.

2015. gada 1. aprīlī Ministru kabinetā tika apstiprināts attīstības plānošanas dokuments „Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un nodrošināšanas pamatnostādnes 2015.-2020. gadam”, kas paredz intelektuālā īpašuma jomas attīstības plānu turpmākajiem pieciem gadiem. Tieslietu ministrija sadarbībā ar Patentu valdi 2015. gadā ir uzsākusi un pašlaik turpina pamatnostādnēs minēto uzdevumu izpildi.

3.3. Valsts valodas politika

Lai nodrošinātu valsts valodas politikas uzraudzību valstī, sekmētu sabiedrības saliedētību un latviešu valodas nostiprināšanu, 2015. gadā Valsts valodas centram (VVC) ir šādi darbības rezultāti:

- sniegti atzinumi par citu institūciju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- veikta 5781 valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaude;
- izskatītas 3167 administratīvā pārkāpuma lietas;
- 708 administratīvā pārkāpuma lietās atbildīgajām personām piemēroti naudas sodi;
- izskatītas 2167 fizisku un juridisku personu sūdzības par iespējamām Valsts valodas likuma pārkāpumiem;
- sniegtas 2000 konsultācijas par valsts valodas lietošanas jautājumiem;
- nodrošināta iesaistīto institūciju sadarbība, nosakot vietvārdu statusu un aktualizējot Vietvārdu datubāzes saturu;

- sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā organizēta konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – vienota izpratne par tulkošanas kvalitāti";
- latviešu valodā tulkoti starptautiskie tiesību akti 7069 standartlapu apjomā;
- ES dalībvalstu valodās tulkoti Latvijas Republikas tiesību akti 3308 standartlapu apjomā;
- izvērtēti 13 iesniegumi par kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos ES tiesību aktos;
- pēc ES iestāžu tulkošanas dienestu pieprasījuma sniegtas 22 konsultācijas terminoloģijas jautājumos;
- citām fiziskām un juridiskām personām sniegtas 155 konsultācijas;
- sniegts atzinums par 1 ES tiesību akta projektu;
- izvērtētas 68 terminu saskaņošanas tabulas, nodrošinot ar nozaru speciālistiem saskaņotu terminu lietojumu tiesību aktu tulkojumos;
- izstrādāti un precizēti 3914 jauni termini;
- VVC brīvpieejas interneta terminu datubāze papildināta ar 2113 jauniem terminiem;
- VVC un Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) speciālisti publiskojuši Latviešu valodas pētījumu rezultātus zinātniskās konferencēs un kongresos, starptautiski recenzējamos žurnālos, rakstu krājumos, monogrāfijās un plašsaziņas līdzekļos;
- sāka vienotas terminu datubāzes koncepcijas izstrāde un terminoloģijas darba koordinācijas sistēmas pilnveidošana Latvijas Zinātņu akadēmijas darba grupas ietvaros;
- VVC un LVEK speciālisti 10 starptautiskos pasākumos snieguši informāciju par Latvijas valodas politiku;
- Latvijas un ārvalstu plašsaziņas līdzekļiem sniegtas vairāk nekā 30 intervijas par Latvijas valodas politikas pamatprincipiem, valodas situāciju un VVC darbību valodas politikas īstenošanā;
- rīkota akcija "Latviešu valodai draudzīga vide" ar sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaisti;
- izveidots Valsts valodas centra sabiedrisko palīgu institūts; darbību sākuši 9 sabiedriskie palīgi.

3.4. Tiesu sistēmas politika

3.4.1. Tiesu darba efektivizācija

Lai atbilstoši grozījumiem likumā „Par tiesu varu” līdz 2016. gada beigām likvidētu Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātu, 2015. gada 1. janvārī spēkā stājās šādi normatīvie akti.

- 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījumi Civilprocesa likumā”, ar ko veikta atlikušo kompetenču pārdale starp tiesu instancēm jeb pāreja uz „tīrajām tiesu instancēm” civilprocesā. Civilprocesa likumā iekļauti pārejas noteikumi, nodrošinot pakāpenisku lietu nodošanu attiecīgajām tiesu instancēm pēc piekritības un nosakot precīzu kārtību un termiņus, kā arī paredzot rīcību ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā līdz 2016. gada 31. decembrim neizskatītajām civillietām. Papildus, svītrojot Civilprocesa likuma 25. panta trešo daļu, Civilprocesa likumā iekļauts noteikums par lietu teritoriālo piekritību, proti, lietas, kas satur valsts noslēpuma objektu pirmajā instancē nodotas izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā līdzīgi kā, īstenojot kompetenču pārdali

kriminālprocesā.

- 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījumi Zemesgrāmatu likumā”, precizējot sūdzību par zemesgrāmatu nodaļas tiesneša lēmumiem piekritības jautājumu.
- 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījums Tiesu izpildītāju likumā” un „Grozījums Notariāta likumā” nosakot, ka prasības par zaudējumiem, kas radušies attiecīgi zvērināta tiesu izpildītāja vai zvērināta notāra rīcības rezultātā, iesniedzami rajona (pilsētas) tiesā atbilstoši zvērināta tiesu izpildītāja amata vietai vai attiecīgi zvērināta notāra prakses vietas adresei.
- 2014. gada 11. decembra likums „Grozījums Patentu likumā”, „Grozījums likumā „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm””, „Grozījums Pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju aizsardzības likumā”, „Grozījums Dizainparaugu likumā”, nosakot vienu kompetentu rajona (pilsētas) tiesu – Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesu – attiecīgi ar izgudrojumu tiesisko aizsardzību, preču zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, ar pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju aizsardzību un dizainparaugu aizsardzību saistītu lietu izskatīšanai.

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” pārejas noteikumu 71. punktu Ministru kabinetam bija jāizvērtē Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas likvidācijas ietekme uz tiesvedību civillietās (nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos, reformas finansiālais un materiāltehniskais nodrošinājums u.tml.) un līdz 2015. gada 1. martam jāiesniedz ziņojums Saeimā. Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija sēdē izskatītais Tieslietu ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums “Par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas likvidācijas ietekmi uz tiesvedību civillietās”, konstatējot, ka Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas darbību ir iespējams izbeigt likumā noteiktajā termiņā – 2016. gada 31. decembrī. Informatīvais ziņojums, izpildot doto izdevumu, iesniegts Saeimā.

Pārskatot tiesu darbības teritorijas jeb īstenojot t.s. “tiesu namu reformu”, iespējams novērst tādas problēmjautājumus kā nevienmērīga tiesu noslodze, atšķirīgi, tajā skaitā pārāk gari, tiesvedības termiņi viena veida lietās un aprūtināta vai neiespējama specializācijas izveide un lietu sadales nejausības nodrošināšana. Jāatzīmē, ka minētie jautājumi ir būtiski indikatori, kas raksturo tiesu sistēmas efektivitāti, tādejādi to atrisināšana ir būtisks ieguldījums tiesu sistēmas efektivitātes uzlabošanā.

Nodrošinot Tieslietu padomes 2014. gada 16. jūnija sēdē un Ministru kabineta 2014. gada 5. augusta sēdē atbalstītā rīcības virziena – pakāpeniski apvienot apgabaltiesu darbības teritorijā esošo rajonu (pilsētu) tiesas, sākotnēji reformu ieviešot Rīgas tiesu apgabālā, īstenošanu, 2015. gadā tika veikti nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas un Siguldas tiesas darbības reorganizāciju atbilstoši grozījumiem likumā „Par tiesu varu”, kas spēkā stājās 2015. gada 1. martā. Turpinot pakāpenisku reformas ieviešanu, tika veikta virkne pasākumu nodrošinot, ka ar 2015. gada 1. augusta Jūrmalas tiesa un tās sastāvā ietilpstošā zemesgrāmatu nodaļa tiek pievienota Rīgas rajona tiesai un tās sastāvā ietilpstošā zemesgrāmatu nodaļai.

Izvērtējot minēto reformu rezultātus, tika atzīts, ka reforma palielina tiesas un zemesgrāmatu nodaļas pieejamību, jo iedzīvotājiem ir iespēja iesniegt dokumentus jebkurā attiecīgās tiesas vai zemesgrāmatu nodaļas atrašanās vietā. Atzīstot reformas ieguvumus izvirzīto mērķu sasniegšanā, tika sagatavots tieslietu ministra priekšlikums par Latgales tiesu apgabālā esošo rajonu (pilsētu) tiesu reorganizāciju. Tieslietu padome 2015. gada 26. oktobrī apstiprināja Latgales tiesu apgabālā esošo rajonu (pilsētu) tiesu reorganizācijas plānu, paredzot, ka no 2016. gada 1. februāra Balvu rajona tiesa un Ludzas rajona tiesa un to sastāvā ietilpstošās

zemesgrāmatu nodaļas darbības teritorijas tiek pievienota Rēzeknes tiesai un attiecīgi tās sastāvā ietilpstošai zemesgrāmatu nodaļai. Tāpat apstiprinātais reorganizācijas plāns paredzēja Preiļu rajona tiesas un tās sastāvā ietilpstošās zemesgrāmatu nodaļas un Krāslavas rajona tiesas reorganizāciju, to darbības teritoriju pievienojot Daugavpils tiesai un attiecīgi tās sastāvā ietilpstošai zemesgrāmatu nodaļai.

Lai izpildītu Ministru kabineta 2013. gada 26. februāra sēdes protokola Nr. 11, 37. § (pagarināts ar ministru kabineta 2014. gada 11. marta sēdes protokolu Nr. 16, 40. § līdz 2014. gada 1. decembrim) 2. punktā doto uzdevumu par vienota disciplinārtbildības regulējuma ieviešanu, tika izstrādāti grozījumi Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā, Latvijas Republikas Advokatūras likumā, Prokuratūras likumā, Tiesu izpildītāju likumā un Notariāta likumā, paredzot vienotu apelācijas instanci tiesu sistēmai piederīgo personu disciplinārkomisiju un par disciplinārlietu izskatīšanu atbildīgo amatpersonu un institūciju lēmumu pārsūdzībai.

Pretēji Tieslietu padomes 2015. gada 9. februāra sēdē atbalstītajai likumu grozījumu tālākai izstrādei, 2015. gada 6. martā Augstākās tiesas plēnums nolēma aicināt Tieslietu padomi atkārtoti skatīt jautājumu par tiesu sistēmas disciplinārtbildības reformu, kas paredz vienotu apelācijas instanci visu tiesu sistēmai piederīgo amatpersonu disciplinārlietās, jo Augstākā tiesa neatbalsta, ka šī funkcija tiek uzlikta Disciplinārtiesai. Jautājums atkārtoti Tieslietu padomē tika skatīts 2016. gada 21. martā, pieņemot lēmumu neatbalstīt ierosinājumu par Augstākās tiesas Disciplinārtiesas pārveidošanu par vienotu apelācijas instanci visu tiesu sistēmai piederīgo personu disciplinārlietu pārsūdzībai. Ievērojot minēto, Ministru kabineta 2013. gada 26. februāra sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 11, 37. §) „Informatīvais ziņojums „Par vienotas disciplinārtbildības regulējuma ieviešanu ar tiesu varu tieši saistītajām profesijām”” 2. punktā dotais uzdevums atzīstams par aktualitāti zaudējušu.

Lai stiprinātu tiesu varas iestāžu neatkarību, tādējādi mazinot politisko ietekmi attiecībā uz tiesnešu karjeras jautājumiem, tika izstrādāts un 2015. gada 28. maija Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts likumprojekts “Grozījumi likumā “Par tiesu varu””. Ar likumprojektu tiek paplašināta Tieslietu padomes kompetence rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētāja un apgabaltiesas priekšsēdētāja iecelšanā, izraudzīšanas kārtībā, un atbrīvošanā no amata, tiesneša pārcelšanā uz vakanto tiesneša amatu augstāka vai zemāka līmeņa tiesā, rajona (pilsētas) tiesas, apgabaltiesas un Augstākās tiesas tiesneša amata kandidāta atlases, stažēšanās un kvalifikācijas eksāmena kārtības noteikšanā, tiesnešu, tiesas un zemesgrāmatu nodaļas darbinieku mācību satura saskaņošanā u.c. jautājumos. Likumprojekts "Grozījumi likumā “Par tiesu varu”” atbalstīts Ministru kabineta 2015. gada 20. oktobra sēdē.

Grozījumu Civilprocesa likuma izstrādes gaitā būtiski paplašināts to sākotnējais risinājumu koncepts, paredzot, ka tiesa ar advokātus sazinās, izmantojot tiešsaistes sistēmu (TIS datu izplatīšanas sistēmas risinājumu). Šāda sistēma jau šobrīd pastāv, taču tās izmantošana nav obligāta un ir atkarīga no advokāta ieskatiem. Plānots noteikt, ka līdz ar grozījumu spēkā stāšanos, tiesa dokumentus advokātam paziņo, tikai izmantojot šo sistēmu. Uzklusot darba grupā pārstāvēto advokātu lūgumu, tiks paredzēts laiks, lai visi advokāti, kas piedalās civillietās tiesās, varētu reģistrēties šajā sistēmā, kā arī Tiesu administrācija varētu pārbaudīt funkcionalitātes pietiekamību.

Grozījumi tika apspriesti dažāda veida darba grupās, tika iegūta un pētīta citu valstu pieredze. 2015. gada 1. oktobrī notika Baltijas valstu tiesnešu biedrības konference, kurā valstis

dalījās ar normatīvā regulējuma virzību, piemērošanu un problemātiku. 2015. gada 19. novembrī grozījumi tika izskatīti Tieslietu ministrijas pastāvīgajā darba grupā Civilprocesa likuma grozījumu izstrādei, kur darba grupa konceptuāli atbalstīja to virzību.

Papildus līdzīga satura grozījumi ietverti Valsts sekretāru sanāsmē 2015. gada 16. izsludinātajā likumprojektā „Grozījumi Administratīvā procesa likumā”, lai noteiktu plašākas iespējas tiesas un procesa dalībnieku, kā arī zvērinātu advokātu savstarpējai saziņai. Likumprojekts Ministru kabinetā izskatīts 2016. gada 10. maijā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 9. marta rīkojumu Nr. 115 “Par tiesu varas un tiesībsargāšanas iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānu 2015.–2020. gadam” apstiprināts Tiesu varas un tiesībsargāšanas iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plāns 2015.–2020. gadam. Tāpat 2015. gada ietvaros nodrošināts nepieciešamais atbalsts Tiesu administrācijai projekta „Izaugsme un Nodarbinātība” 3.4.1. specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai” sagatavošanai.

2015. gada 28. maijā tika pieņemts likums „Grozījumi Civilprocesa likumā”, ar kuru nostiprināta Elektronisko izsoļu vietnes izveidošanas un darbības tiesiskais pamats, kā arī noteikts regulējums elektroniskā vidē organizētu izsoļu norisei, tādējādi ieviesta konceptuāli atšķirīga izsoles norises kārtība – noteikts, ka parādniekam piederošs nekustamais īpašums tiek pārdots elektronisko izsoļu vietnē. Elektronisko izsoļu nodrošināšanai izveidota Elektronisko izsoļu vietne (<https://izsoles.ta.gov.lv>), kas veidota kā valsts informācijas sistēmas Izpildu lietu reģistra daļa un atrodas Tiesu administrācijas pārziņā. Savukārt kārtību, kādā veic darbības elektronisko izsoļu vietnē, kā arī kārtību, kādā izsoļu dalībnieku reģistrā iekļauj ziņas par personu, iekļaujamo ziņu apjomu, kā arī šo ziņu aktualizēšanas un dzēšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija noteikumi Nr. 318 "Elektronisko izsoļu vietnes noteikumi".

2015. gadā noritēja darbs pie regulējuma izstrādes, veicot atsevišķus grozījumus attiecībā uz nekustamo īpašumu izsoļu organizēšanas un norises kārtību, lai novērstu atšķirīgas prakses veidošanās gadījumus, kā arī, lai pilnveidotu izsoļu norises procesu. Tā, ar 2016. gada 4. februāra likumu “Grozījumi Civilprocesa likumā” (spēkā no 2016. gada 29. februāra) precizēta norma attiecībā uz termiņa skaitījumu personas autorizēšanai dalībai nekustamā īpašuma izsolē, nostiprināts viens konkrēts brīdis, pēc kura izsoles norise izpildu lietas dalībnieku subjektīvas gribas dēļ nav pārtraucama, kā arī ieviesta izsoles laika pagarināšana gadījumā, ja izsoles paša noslēguma posmā konstatēti būtiski tehniski traucējumi, kas var ietekmēt izsoles rezultātu, un tie nav saistīti ar sistēmas drošības pārkāpumiem.

Elektroniskas formas izsoļu ieviešanas ieguvumi:

- godīga konkurence – izsoles organizēšana un norise neklātienē līdz minimumam samazina iespēju izsoles dalībniekiem sastapties un negodprātīgām personām, veicot saskaņotas darbības, ietekmēt citus solītājus;
- anonimitāte – izsoles dalībniekam izsoles laikā tiek piešķirts unikāls identifikators, kas izslēdz izsoles dalībnieka atpazīstamību;
- plašāka pieejamība – pieteikšanās izsolei un dalība izsolē tiek organizēta elektroniski, nodrošinot iespēju piedalīties izsolē neatkarīgi no faktiskās atrašanās vietas;
- lielāka atgūtā summa kreditoriem – plašāks izsoles dalībnieku loks un godīgas konkurences

nodrošināšana starp izsoles dalībniekiem veicina parādnieka mantas pārdošanu par pēc iespējas augstāku cenu.

Ar tieslietu ministra 2014. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 1-1/394 tika izveidota darba grupa, lai apzinātu iespējamus risinājumus tiesvedības procesa efektivizācijai, pārskatot procesuālajās tiesību normās ietvertās prasības attiecībā uz tiesas nolēmumu saturu un izvērtējot iespēju ieviest saīsinātu tiesas nolēmumu kā pamata formu (turpmāk – darba grupa). Darba grupa, noslēdzot darbu, atbilstoši 2014. gada 21. oktobra rīkojumā Nr. 1-1/394 noteiktajam sniegusi ziņojumu par darba grupas secinājumiem.

Darba grupas ietvaros tika izvērtēts, vai un uz kādiem civilprocesa ietvaros pieņemtiem tiesas nolēmumiem un kādos apstākļos būtu iespējams un pieļaujams paredzēt nolēmuma sagatavošanu saīsināta satura formā. Darba grupas ietvaros ar saīsināta satura tiesas nolēmumu saprotams nolēmums, kas:

- nesatur aprakstošo daļu (Civilprocesa likuma 193. panta ceturtnā daļa, 230. panta pirmās daļas 4. punkts) un
- kura motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījusies, bet neatspoguļo lietā konstatētos faktus, pierādījumus, argumentus, ar kuriem noraidīti tie vai citi pierādījumi, lietas juridisko novērtējumu vai tiesas secinājumus.

Darba gaitā tika izskatīti divi konceptuāli risinājumi saīsināta satura tiesas nolēmuma ieviešanai civilprocesā: saīsināta satura formas noteikšana konkrētiem tiesas nolēmumiem un pilna sprieduma sastādīšanas lūguma ieviešana.

Par abiem minētajiem risinājumiem 2015. gada 19. novembrī tika organizēta konceptuāla diskusija Tieslietu ministrijā izveidotajā pastāvīgajā darba grupā Civilprocesa likuma grozījumu izstrādei.

Minētā darba grupa konceptuāli ir atbalstījusi un atzinusi par iespējamu civilprocesā ieviest abus minētos risinājumus. Izvērtējot procesuālajās normās noteikto attiecībā uz tiesas pienākumu veikt lietā pierādījumu analīzi, tiek izstrādāti grozījumi, kas paredz noteikt saīsināta satura tiesas nolēmuma formas kā pamata formas noteikšanu šādiem atsevišķiem tiesas nolēmumiem: lēmums par pieteikuma par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, lēmums par pieteikuma par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā apmierināšanu, lēmums par pieteikuma par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu apmierināšanu daļā – attiecībā uz apmierināto daļu, aizmugurisks spriedums, ja prasība apmierināta pilnībā, spriedums lietā, kurā atbildētājs prasību atzinis un tiesa prasību apmierina.

Savukārt lietās par maza apmēra prasībām (Civilprocesa likuma 30.3 nodaļa) atbalstīta iecere noteikt saīsināta satura formas spriedumu kā pamata formu, vienlaikus paredzot motivēta sprieduma sagatavošanu pie apstākļiem, kad puses ir izteikušas gribu spriedumu pārsūdzēt. Grozījumu izstrāde plānota 2016. gada ietvarā.

Lai veicinātu parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma plašāku izmantošanu un pieejamību, tādējādi pozitīvi sekmējot kavēto maksājuma saistību labprātīgu izpildi, 2015. gadā Tieslietu ministrija uzsāka diskusiju par iespēju veikt grozījumus Tiesu izpildītāju likumā. Tieslietu ministrijas iecere ietver Tiesu izpildītāju likuma 74. panta pirmās daļas papildināšanu, nosakot jaunu amata darbību, kuru zvērinātam tiesu izpildītājam būtu atļauts veikt pēc ieinteresēto personu lūguma, proti, kā papildus sprieduma izpildes funkcijai esoša zvērināta tiesu izpildītāja amata darbība.

Atbilstoši iecerei ar darbību parāda atgūšanai ārpusstiesas ceļā veikšanu saistītos izdevumus (gan amata atlīdzību, gan darbību veikšanai nepieciešamos izdevumus) segtu persona, pēc kuras pieteikuma parāda atgūšana ārpusstiesas ceļā uzsākta. Zvērināta tiesu izpildītāja sniegtā parāda atgūšanas ārpusstiesas ceļā pakalpojuma saturs (darbību kopums) būtu vērsts uz komunikāciju ar parādnieku, lai panāktu kavētās maksājuma saistības labprātīgu izpildi. Īstenojot darbības parāda atgūšanai ārpusstiesas ceļā, zvērināts tiesu izpildītājs neveiktu kavēto maksājuma saistību piespiedu piedziņu un nepiemērotu Civilprocesa likumā paredzētos piespiedu izpildes līdzekļus.

Tā kā darbības parāda atgūšanai ārpusstiesas ceļā nav zvērināta tiesu izpildītāja veiktas izpildu darbības Civilprocesa likuma izpratnē, personai, izvēloties zvērinātu tiesu izpildītāju šādā gadījumā nebūtu saistošas Ministru kabineta 2010. gada 19. janvāra noteikumu Nr. 66 „Noteikumi par zvērinātu tiesu izpildītāju skaitu, viņu amata vietām, iecirkņiem un to robežām” normas par zvērinātu tiesu izpildītāju iecirkņiem un to robežām, bet gan Tiesu izpildītāju likumā noteiktais, ka zvērināts tiesu izpildītājs veic amata darbības tās apgabaltiesas (Kurzemes, Latgales, Rīgas, Vidzemes vai Zemgales apgabaltiesas) teritorijā, pie kuras viņš pastāv. Tādējādi zvērinātam tiesu izpildītājam būtu tiesības veikt darbības parāda atgūšanai ārpusstiesas ceļā tikai tās apgabaltiesas darbības teritorijā, pie kuras viņš pastāv.

2015. gada 9. decembrī sadarbībā ar Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomi organizēts starptautisks seminārs “Tiesu izpildītāju darbības attīstības tendences”, kura ietvaros ārvalstu eksperti (Starptautiskās Tiesu izpildītāju savienības eksperti, Lietuvas Tiesu izpildītāju palātas pārstāvji) dalījās ar savu valstu pieredzi ārpusstiesas parādu atgūšanas kā vienas no zvērinātu tiesu izpildītāju funkcijām īstenošanā.

Lai nodrošinātu maksimāli kvalitatīvu Tiesu izpildītāju likuma grozījumu izstrādi, pirms grozījumu tālākas virzības, Tieslietu ministrija par tiem lūdza sniegt viedokli gan Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, gan Ekonomikas ministrijai. Līdzšinējā grozījumu saskaņošanas procesā minētās institūcijas par konkrēto ieceri paudušas noraidošu attieksmi, kritiski vērtējot gan šādas jaunas zvērinātu tiesu izpildītāju funkcijas paredzēšanas nepieciešamību kopumā, gan izsakot bažas par iespēju nodrošināt pilnīgu un kvalitatīvu uzraudzību pār šādas funkcijas īstenošanu. Ņemot vērā minēto, turpināms darbs konkrētā jautājuma padziļinātākai izpētei.

Ar 2015. gada 26. novembra likumu “Grozījumi Tiesu izpildītāju likumā” un likumu “Grozījumi Notariāta likumā” (spēkā no 2015. gada 29. decembra) noteiktas tiesības attiecīgi zvērinātiem tiesu izpildītājiem un zvērinātiem notāriem vadīt mediāciju kā sertificētiem mediatoriem atbilstoši Mediācijas likumā paredzētajiem nosacījumiem un kārtībai.

Atbilstoši veiktajiem grozījumiem mediācijas pakalpojuma sniegšana nav noteikta, kā obligāti veicama zvērinātu notāru un zvērinātu tiesu izpildītāju amata darbība, bet kas tiek veikta pēc vienošanās ar ieinteresēto personu. Mediācijas pakalpojuma sniegšana būs katra zvērināta notāra un zvērināta tiesu izpildītāja izvēle. Šāds modelis izvēlēts, ievērojot apstākli, ka mediācijas profesionāla vadīšana ir saistīta ne tikai ar attiecīgām zināšanām, bet arī ar subjektīvām prasmēm, kas cieši saistītas ar cilvēka individuālajām rakstura īpašībām.

2015. gadā tika izstrādāti un pašlaik turpinās darbs, lai tālāk virzītu Valsts sekretāru sanāksmē 2016. gada 14. janvārī izsludināto Ministru kabineta noteikumu projektu. Ministru kabineta 2012. gada 26. jūnija noteikumos Nr. 451 “Noteikumi par zvērinātu tiesu izpildītāju amata atlīdzības taksēm” un Ministru kabineta 2013. gada 3. septembra noteikumos Nr. 737 “Noteikumi

par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm un to noteikšanas kārtību” plānots noteikt konkrētu, visiem zvērinātiem notāriem un zvērinātiem tiesu izpildītājiem vienotu samaksas apmēru.

Vienlaikus ar minētajiem grozījumiem Tiesu izpildītāju likumā un Notariāta likumā noteiktas tiesības zvērinātiem tiesu izpildītājiem un zvērinātiem notāriem savienot attiecīgi zvērināta tiesu izpildītāja vai zvērināta notāra amatu ar citu amatu (darbu) gadījumos, kad tas atstādināts no amata sakarā ar pret viņu uzsāktu kriminālvajāšanu par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Atbilstoši veiktajiem grozījumiem noteikti kritēriji, kādiem ir jāatbilst amatam (darbam), ko zvērināts notārs vai zvērināts tiesu izpildītājs var savienot ar zvērināta notāra vai zvērināta tiesu izpildītāja amatu. Proti, šie kritēriji ir šādi: 1) amatu savienošana nerada interešu konfliktu, 2) tā nav pretrunā ar attiecīgās profesijas profesionālās ētikas normām, 3) tā nekaitē zvērināta notāra vai zvērināta tiesu izpildītāja amata stāvoklim un profesijas prestižam un 4) netraucē no zvērināta notāra vai zvērināta tiesu izpildītāja amata izrietošo pienākumu pildīšanai. Noteikta arī kārtība, kādā zvērināts tiesu izpildītājs vai zvērināts notārs iesniedz tieslietu ministram lūgumu par atļauju savienot amatus un attiecīgi tieslietu ministrs pieņem lēmumu par šādas atļaujas došanu.

2015. gadā tika izstrādāti grozījumi Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā (spēkā no 2015. gada 1. jūlija), saskaņā ar kuriem izveidota publiski pieejama datu bāze, kurā tiek publiskoti uzturlīdzekļu nemaksātāji – Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas parādnieki. Uzturlīdzekļu nemaksātāji tiek publiskoti Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas mājaslapā, ja iesniedzējs tam ir devis savu piekrišanu un parādnieks nav atzīts par invalīdu vai nav ilgstošā attaisnotā darbnespējā. Vienlaikus noteikts, ka dati netiek publiskoti, ja Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija saņēmusi no valsts vai pašvaldību iestādēm informāciju, ka attiecīgo ziņu publiskošana var kaitēt bērna interesēm. Par parādnieku tiek publiskotas šādas ziņas – vārds, uzvārds, personas koda otrā daļa un dzimšanas gads.

Parādnieku dati tiek publiskoti, lai nodrošinātu bērnu tiesību aizsardzību, vecāku pienākumu pildīšanu, maksājot uzturlīdzekļus, un sekmētu parādnieku ieinteresētību pildīt savas saistības pret Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrāciju un veicinātu piedziņas efektivitāti.

No Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas sniegtās statistikas informācijas izriet, ka pēc parādnieku datu publiskošanas uzsākšanas ir būtiski uzlabojusies uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu izpilde. Šobrīd Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija ir publiskojusi jau vairāk nekā 2000 parādnieku vārdus. Līdz 2015. gada 30. septembrim regresa kārtībā tika atgūti izmaksātie uzturlīdzekļi 2 516 877 eiro apmērā, kas ir par 34% jeb 632 950 eiro vairāk, nekā līdz 2014. gada 30. septembrim.

Sadarbībā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrāciju Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes pārstāvji iesniegs grozījumus Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā. Ar grozījumiem plānots samazināt administratīvo slogu vecākam vai bērna aizbildnim, kura aprūpē ir bērns un kurš bērna uzturam nesāņem uzturlīdzekļus no otra vecāka, vai saņem tos tādā apmērā, kas mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālo apmēru, paredzot, ka uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksā administratīvā procesa kārtībā. Ieviešot šādu risinājumu, būtiski saīsināsies uzturlīdzekļu saņemšanas process, kā arī tiks nodrošināts, ka bērns ar uzturlīdzekļiem tiek nodrošināts jau 2-3 mēnešu laikā, nevis 6-9 mēnešu laikā, kā tas ir šobrīd. Tāpat ar grozījumiem tiks paredzēts, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā noteiktajā kārtībā uzturlīdzekļi tiks maksāti visiem bērniem līdz piecu gadu vecumam, bet, sākot no 5 gadu vecuma līdz 21 gadu vecumam, tikai tādā gadījumā, ja bērns turpina iegūt izglītību Latvijas Republikas izglītības iestādē.

Vienlaikus tiks saglabātas tiesības personai vērsties tiesā ar prasību par uzturlīdzekļu saņemšanu gadījumos, ja starp pusēm pastāvēs strīds, vai persona vēlēties saņemt uzturlīdzekļus lielākā apmērā, nekā Ministru kabineta noteiktais.

2015. gadā izstrādāti un 2015. gada 10. decembrī Saeimā pieņemti likumi "Grozījumi Civilprocesa likumā" un "Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā", saskaņā ar kuriem Civilprocesa likumā iekļauts un definēts jauns ar lietas vešanu saistīto izdevumu veids, noteikti valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības izdevumu piedziņas nosacījumi un kārtība, kā arī nosacījumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības izdevumu atlīdzināšanu valstij. Tāpat ietverts regulējums par personas tiesībām tikt atbrīvotai no tiesas izdevumu samaksas, ja tā ir valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņēmēja.

Līdz šim administratīvajā procesā tiesības uz valsts nodrošināto juridisko palīdzību bija tikai patvēruma meklētājam un izraidāmajam ārzemniekam, kuru tiesības uz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanu izriet no uzņemto starptautisko saistību izpildes. Administratīvā procesa likuma darba grupa vērtēja valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības paplašināšanas iespējas administratīvajā procesā un nonāca pie secinājuma, ka tā būtu paplašināma arī nacionālā līmenī.

Nemot vērā minēto, Tieslietu ministrija sadarbībā ar Juridiskās palīdzības administrāciju izstrādāja grozījumus Administratīvā procesa likumā un Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā (atbalstīti Ministru kabineta 2016. gada 10. maijā), ieviešot valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības institūtu administratīvajās lietās tiesā, tādējādi efektīvizējot lietu izskatīšanas gaitu administratīvajā tiesā, kā arī nodrošinot personas pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

Tāpat 2015. gadā izstrādāti grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā (spēkā no 2016. gada 6. janvāra), ar kuriem paredzēts, ka valsts nodrošina juridisko palīdzību administratīvajās lietās bāriņtiesas pieņemtā lēmuma pārsūdzēšanai bērna tiesību un tiesisko interešu aizsardzības lietās. Plānots, ka persona valsts nodrošina juridisko palīdzību varēs pieprasīt līdz gala nolēmuma spēkā stāšanās brīdim. Norādāms, ka bērni ir viena no sabiedrības mazaizsargātajām grupām un bērnu kā fiziski un inteliģenti nenobriedušu personu tiesībām un likumiskajām interesēm ir jābūt īpaši aizsargātām no vecāku un valsts puses.

Ar tieslietu ministra 2015. gada februāra rīkojumu Nr. 1-1/54 izveidota darba grupa advokatūras institūta darbības kvalitātes pilnveidei, lai risinātu ar advokatūras institūta darbību un attīstību saistītus jautājumus un paaugstinātu advokatūras institūta kvalitāti. Darba grupas sastāvā tika pieaicināti vairāki eksperti – Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārstāvji, tiesneši, Tieslietu ministrijas pārstāvji, Valsts ieņēmuma dienesta pārstāvji, Ģenerālprokuratūras pārstāvji. Darba grupā tika nolemts izstrādāt grozījumus Latvijas Republikas Advokatūras likumā (turpmāk – Advokatūras likums), ar kuriem paredzēts – noregulēt advokātu biroja tiesisko statusu, precizēt un paaugstināt kvalifikācijas un izglītības prasības advokātu amata pretendentiem, pilnveidot eksāmenu advokātu pretendentiem, paredzēt atbildību par advokātu regulārās kvalifikācijas celšanas prasību neievērošanu, kā arī ieviest obligāto profesionālo apdrošināšanu. Darba grupas darba rezultātā tiks sagatavoti grozījumi Advokatūras likumā, ar kuriem tiks uzlabota advokatūras sistēma un novērstas šobrīd tajā pastāvošās nepilnības.

3.4.2. Civilstāvokļa aktu politika

Tieslietu ministrija 2015. gadā turpināja darbu, lai pilnveidotu vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas normatīvo regulējumu. Ņemot vērā, ka plānoto grozījumu apjoms Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā pārsniedza pusi no spēkā esošā likuma normu apjoma, tika sagatavots jauns likumprojekts „Personvārda un tautības ieraksta maiņas likums”. Minētais likumprojekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2016. gada 24. martā (VSS-251). Pašlaik tiek apkopoti iestāžu sniegtie atzinumi.

Ar Ministru kabineta 2016. gada 3. februāra rīkojumu Nr. 115 apstiprināts Labklājības ministrijas izstrādātais Rīcības plāns „„Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011.–2017. gadam” īstenošanai 2016.–2017. gadā” Atbilstoši Rīcības plānā paredzētajam Tieslietu ministrijā ar 2015. gada 22. decembra rīkojumu tika izveidota darba grupa, kurā pieaicināti Labklājības ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, dzimtsarakstu nodaļu un programmas izstrādātāja – Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra – pārstāvji, lai izvērtētu, kā īstenot praksē Pirmslaulību apmācības programmu personām, kuras vēlas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā, kā arī apzinātu nepieciešamo finansējumu apmācības programmas ieviešanai praksē.

Šobrīd tiek apkopoti darba grupas sanāksmē, kas norisinājās Tieslietu ministrijā 2016. gada 31. martā, piedaloties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Rīgas pilsētas Ziemeļu Dzimtsarakstu nodaļas un programmas izstrādātāja – Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra – pārstāvjiem, paustie viedokļi, argumenti un secinājumi, kā rezultātā tiks sagatavots ziņojums, kas tiks iesniegts Ministru kabinetam.

3.5. Administratīvo tiesību politika

2015. gadā likumprojekts “Administratīvo pārkāpumu procesa likums” tika skatīts 12. Saeimas Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas sēdēs. Minētajās sēdēs piedalījās Tieslietu ministrijas pārstāvji. Pēc šīm sēdēm tika apkopota informācija par nepieciešamajiem likumprojekta precizējumiem.

2015. gadā nozaru kodifikācijas ietvaros tieslietu ministra izveidotajā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pastāvīgajā darba grupā tika izskatīti šādi likumprojekti:

- “Grozījumi Ģerboņu likumā”,
- “Grozījumi likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību””
- „Grozījums Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā”,
- “Azartspēļu un izložu likums”,
- “Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums”,
- “Grozījums Civilām vajadzībām paredzētu sprāgstvielu aprites likumā”,
- “Grozījums Medību likumā”,
- “Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā”,
- “Grozījumi likumā “Par valsts proves uzraudzību””,
- “Grozījumi Autopārvadājumu likumā”.

Likumprojektu izskatīšanas gaitā tika izvērtēta tajos ietvertā administratīvo pārkāpumu sastāvu nepieciešamība, vērojot institūciju uzmanību uz to, ka daudzos gadījumos jautājumu var atrisināt administratīvā procesa ietvaros, neuzsākot administratīvo pārkāpumu procesu.

3.6. Krimināltiesību politika

3.6.1. Preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekta izstrāde

Visu 2015. gadu notika aktīvs darbs pie Preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekta izstrādes. Darba grupa, kas tika izveidota preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekta izstrādei, faktiski savu darbu pie tā noslēdza 2015. gada nogalē. Pašlaik Tieslietu ministrija sadarbībā ar atsevišķiem ekspertiem risina vēl neatrisinātos jautājumus, kas saistīti ar minētā likumprojekta izstrādi, ir uzsākusi sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) izstrādi un uzsākusi veikt darbības, lai drīzumā noteiktu Preventīvo piespiedu līdzekļu likumprojekta ietekmi uz budžetu. Tāpat 2015. gada nogalē un 2016. gada sākumā ir uzsākts darbs pie atsevišķu saistīto tiesību aktu projektu izstrādes.

Ievērojot minēto, intensīvs darbs pie minētā likumprojekta, tā anotācijas un saistīto tiesību aktu projektiem notiek arī 2016. gadā, lai drīzumā to ir iespējams iesniegt izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē.

3.6.2. Cietušo tiesību aizsardzība

Attiecībā uz kriminālprocesuāla regulējumu modernizāciju cietušo tiesību aizsardzībai 2015. gadā Tieslietu ministrija nodrošināja Eiropas Padomes un Parlamenta 2012. gada 25. oktobra direktīvas (2012/29/ES), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (turpmāk – Direktīva), ieviešanu. 2015. gada sākumā tieslietu ministra izveidotā darba grupa pabeidza darbu pie likumprojekta, ar ko ievieš Direktīvu.

Nozīmīgākais no likumprojektiem bija likumprojekts "Grozījumi Kriminālprocesa likumā", ar kuru tiek paplašinātas cietušo tiesības kriminālprocesā, ieviests "īpaši aizsargājama cietušā" jēdziens un citas cietušo tiesību aizsardzības iespējas. 2015. gadā Tieslietu ministrija veica aktīvu darbu, virzot attiecīgos likumprojektus izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē, nodrošinot likumprojektu saskaņošanas procedūru, kā arī iesniedzot tos izskatīšanai Ministru kabinetā. 2015. gada rudenī minētos likumprojektus uzsāka skatīt Latvijas Republikas Saeimas komisijās, līdz ar to Tieslietu ministrija piedalījās komisiju sēdēs un pauda nostāju par nepieciešamību nodrošināt un pilnveidot noziegumos cietušo tiesību aizsardzību. 2016. gada 23. martā spēkā stājās pēdējais no likumprojektiem, ar ko ievieš Direktīvu.

3.6.3. OECD Darba grupa un tās rekomendāciju izpilde

2015. gadā Tieslietu ministrija savas kompetences ietvaros sadarbībā ar līdzatbildīgajām institūcijām aktīvi turpināja darbu, lai Latvija iestātos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (turpmāk – OECD), proti, pārstāvēt Latvijas intereses OECD Kukuļošanas apkarošanas

starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā un koordinējot Darba grupas Latvijas 2. fāzes novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju izpildes procesu.

Latvijas 2. fāzes novērtējuma process tika uzsākts 2015. gada janvārī. Tā ietvaros tika vērtēta gan Latvijas 1. fāzes novērtējuma ziņojumā iekļauto rekomendāciju izpilde, gan Latvijas normatīvo aktu atbilstība OECD 1997. gada 21. novembra konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos un ar to saistīto rekomendāciju prasībām, kā arī to praktiskā ieviešana.

Darba grupa Latvijas 2. fāzes novērtējuma ziņojumu apstiprināja 2015. gada 14. oktobrī. Minētajā ziņojumā Latvijai kopumā izteiktas 42 rekomendācijas, kuras paredz nepieciešamību veikt noteiktus grozījumus normatīvajos aktos, atsevišķu iestāžu iekšējo normatīvo aktu, procesu un vadlīniju nodrošināšanu, izveidošanu vai grozīšanu, kā arī apmācību veikšanu un noteiktu pasākumu un darbību īstenošanu vai atturēšanos no tām.

Darba grupas plenārsēdes laikā 2015. gada decembrī OECD dalībvalstis izvērtēja Latvijas panākto progresu atsevišķu prioritāro rekomendāciju izpildē un norādīja uz tiem pozitīvajiem soļiem, ko Latvija ir spērusi, lai izpildītu 2. fāzes prioritārās rekomendācijas, kas cita starpā ir būtisks Latvijas iestāšanās OECD priekšnoteikums. Pamatojoties uz Latvijas sniegto informāciju par 2. fāzes prioritāro rekomendāciju izpildes progresu, Darba grupas sekretariāts izstrādāja Latvijas iestāšanās OECD novērtējuma ziņojumu, kas tika izskatīts darba grupas plenārsēdes laikā 2016. gada 17. martā, balstoties uz kuru darba grupas dalībvalstis pieņēma pozitīvu formālo viedokli par Latvijas gatavību kļūt par OECD dalībvalsti.

Vienlaikus Latvijas 2. fāzes novērtējuma ziņojums paredz Latvijai sniegt mutisku ziņojumu par atsevišķu rekomendāciju īstenošanu 2016. gada oktobra darba grupas plenārsēdes laikā. Savukārt par visām 2. fāzes novērtējuma ietvaros izteiktajām rekomendācijām Latvijai ir jāsniedz rakstveida ziņojums līdz 2017. gada oktobrim.

Līdz ar to Tieslietu ministrija sadarbībā ar līdzatbildīgajām institūcijām turpinās 2015. gadā iesākto darbu pie darba grupas Latvijas 2. fāzes novērtējuma ziņojumā izteikto rekomendāciju izpildes, lai jau 2016. gadā informētu darba grupu par Latvijas progresu attiecībā uz tās rekomendāciju izpildi.

3.6.4. Ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstība un kriminālsodu izpildes efektivizācija

2015. gada 1. janvārī spēkā stājās grozījumu Latvijas Soduzpildes kodeksā un grozījumi Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā, kas paredzēja noteikt jaunu kārtību ar brīvības atņemšanu notiesāto un apcietināto personu veselības aprūpes organizācijā, nosakot, ka notiesāto un apcietināto veselības aprūpi nodrošina brīvības atņemšanas iestādes medicīnas daļā vai Latvijas Cietumu slimnīcā, un, ja nepieciešami veselības aprūpes pakalpojumi, kurus nav iespējams nodrošināt brīvības atņemšanas iestādē vai Latvijas Cietumu slimnīcā, ieslodzītos nogādā tādā ārstniecības iestādē ārpus brīvības atņemšanas iestādes, kura sniedz attiecīgos pakalpojumus.

Tika izstrādāti Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumi Nr. 276 "Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība" un Ministru kabineta 2015. gada 25. augusta noteikumi Nr. 497 "Notiesātā vai apcietinātā pārvešanas un apsardzes kārtība veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas laikā ārstniecības iestādē ārpus ieslodzījuma vietas".

Tieslietu ministrija kopā ar ieslodzījuma vietu pārvaldi turpināja aktīvu darbu pie jaunā cietuma projektēšanas. 2015. gada laikā tika panākta vienošanās par galvenajiem jaunā cietuma

Alsungas ielā 29, Liepājā, drošības, ieslodzīto uzraudzības un citiem nepieciešamajiem risinājumiem.

2015. gada 1. jūlijā spēkā stājās ar elektroniskās uzraudzības ieviešanu saistītās tiesību normas Krimināllikumā, Latvijas Sodū izpildes kodeksā un Kriminālprocesa likumā. Kopumā ir iegādātas 200 elektroniskās uzraudzības aprocēs.

Papildus informējam, ka 2015. gada 1. februārī spēkā stājās grozījumi Krimināllikumā, Kriminālprocesa likumā, Latvijas Sodū izpildes kodeksā un Valsts probācijas dienesta likumā, kas paredz, ka pienākumus (aizliegumus, ierobežojumus un nosacījumus) minētajām notiesāto grupām turpmāk nosaka Valsts probācijas dienests, nevis tiesa. Minētais risinājums nodrošina individuālu un savlaicīgu pieeju katra notiesātā soda izpildē, nosakot tādus pienākumus, kas tieši vērsti uz konkrētās personas recidīva risku ierobežošanu.

Izstrādātas pamatnostādnes un plāns ieslodzīto resocializācijas politikas noteikšanai vidējam termiņam (2015.-2020. gadam) (atbalstīts Ministru kabinetā 2015. gada 15. septembrī (prot. Nr. 47, 37. §)). Pamatnostādnēs un plānā paredzēti pasākumi šādos rīcības virzienos: resocializācijas satura pilnveidošana, nodrošinot iedarbīgus instrumentus darbam ar visiem noziedzīgās uzvedības riskiem, paplašinot resocializācijas modeli ar atbalsta/uzraudzības posmu sabiedrībā un vienlaikus attīstot arī ieslodzīto veselības aprūpes sistēmu.

Notiesātā atrašanās Atkarīgo centrā tiek plānota kā atsevišķs un būtisks brīvības atņemšanas soda izpildes posms, kas līdz šim normatīvajos aktos nav minēts. Ņemot vērā minēto, Tieslietu ministrija ir izstrādājusi grozījumus Latvijas Sodū izpildes kodeksā (atbalstīti Ministru kabinetā 2016. gada 29. martā (prot. Nr. 15, 18. §)), nosakot notiesāto atlases, uzņemšanas, pārvietošanas un izslēgšanas no programmas kārtību un kritērijus lēmumu pieņemšana un citus jautājumus.

3.7. Projektu īstenošanas joma

3.7.1. Projektu īstenošana 2015. gadā

Budžeta apakšprogrammas 71.06.00. "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti"

Programma: LV08 "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma".

Finansējuma avots: Norvēģijas finanšu instruments un valsts budžets.

Programmas mērķis: uzlabot korekcijas dienestu sistēmu saskaņā ar starptautiskām cilvēktiesību prasībām, sadarbojoties ar attiecīgā sektora un nozares institūcijām, Norvēģijā un citās valstīs.

Sasniegtie rezultāti: pārskata periodā organizētas Sadarbības komitejas sanāksmes, kas veicinājušas neskaidro jautājumu risināšanu, vienojoties par labāko rīcības variantu un novēršot problēmu rašanos projektu īstenošanā. Notikušas trīs Sadarbības komitejas sanāksmes: 2015. gada 25.-26. martā Oslo (Norvēģijā), 2015. gada 19. maijā Rīgā un 2015. gada 15.-17. decembrī Rīgā. Kā arī viena videokonference: 2015. gada 9. jūnijā.

2015. gadā tika apstiprināti programmas īstenošanai būtiski dokumenti:

- 2015. gada 9. novembrī tika parakstīts līgums "Programmas apsaimniekotāja īstenoto bilaterālo pasākumu, Sadarbības komitejas sanāksmju un Programmas noslēguma konferences organizēšana

Latvijā” starp Latvijas Republikas Tieslietu ministriju un Norvēģijas korekcijas dienestu direktorātu par bilaterālo pasākumu organizēšanas un norēķinu kārtību.

- 2015. gada 4. septembrī revīzijas iestādei tika iesniegts aktualizētais Vadības un kontroles sistēmas apraksts.

2015. gads ir bijis aktīvu diskusiju gads gan par elektroniskās uzraudzības ieviešanu, gan Atkarīgo centra būvniecību Olainē. Kopā ar elektroniskās uzraudzības ieviešanu ir veikta nopietna pirmstermiņa atbrīvošanas reforma, un diskusijās, kā arī apmācībās par to tiek iesaistīti dažādu institūciju pārstāvji.

Programmas finansējums 2015. gadā: 298 241 EUR (85% Norvēģu finanšu instrumenta finansējums, 15% budžeta līdzfinansējums).

Izlietotais finansējums: 203 331 EUR

Programmas bilaterālais fonds:

Programmai piešķirtie līdzekļi bilaterālo attiecību stiprināšanai ir 181 866,00 EUR, no kuriem līdz 2015. gada beigām apgūti bija 67 117,00 EUR.

Sasniegtie rezultāti:

- 2015. gada 25.-26. martā organizēta 8. Sadarbības komitejas sanāksme Oslo (Norvēģijā), kurā tika diskutēts par progresu projektu ieviešanā un apspriests iepriekšējā gada pārskats. Tika pieņemts lēmums par izdevumu atmaksas procedūru, kas radušies no Norvēģu puses.
- 2015. gada 19. maijā organizēta 9. Sadarbības komitejas sanāksme Rīgā, kurā tika diskutēts par pieejamo un nepieciešamo finansējumu projektiem un par naudas pārdali starp programmu un projektiem.
- 2015. gada 5.-7. oktobrī organizēta konference „Par radikalizācijas prevencijas metodēm korekcijas dienestos” Lillestromā (Norvēģijā) un pieredzes apmaiņas vizīte uz ieslodzījuma vietu. Konferencē piedalījās dalībnieki no Norvēģijas finanšu instrumentā iesaistītajām valstīm, kā arī no Krievijas, tādā veidā veicinot klātesošo izpratni par dažādiem radikalizācijas procesiem sabiedrībā, gan saistībā ar kultūras īpatnībām, gan reliģiju un citiem radikalizāciju veicinošiem apstākļiem.
- 2015. gada 19.-20. novembrī tika organizēta konference „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām korekcijas dienestu (cietumu un probācijas) darbībā” Rīgā. Tika diskutēts par NVO resursiem un lomu sodu izpildes laikā un pēc soda izpildes, par atkarību novēršanu un veselības aprūpi (veselīgu dzīvesveidu). Kā arī par klientiem pēc ieslodzījuma – cilvēkiem, kam zudušas dzīvei sabiedrībā nepieciešamās iemaņas. Konferencē piedalījās gan vairāku NVO pārstāvji no Latvijas, gan Norvēģijas. Tika sniegtas prezentācijas, kolēģi savā starpā dalījās pieredzē un notika plašas diskusijas par aktuālajām tēmām.
- 2015. gada 15.-17. decembrī organizēta 11. Sadarbības komitejas sanāksme Rīgā, kur tika diskutēts par progresu projektu ieviešanā un apspriestas iespējamās 2016. gada bilaterālās aktivitātes. Sadarbības komitejas ietvaros tika apmeklēts Olaines Atkarīgo centrs, elektroniskās uzraudzības birojs Valsts probācijas dienesta struktūrvienībā, kā arī viena no renovētajām Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietām.

2016. gadā plānots:

- organizēt Sadarbības komitejas sanāksmi Stavangerā, Norvēģijā, laikā no 30. marta līdz 1. aprīlim;

- organizēt Latvijas Tieslietu ministra un Norvēģijas Tieslietu un sabiedriskās drošības ministra sadarbības vizīti laikā no 11. līdz 12. maijam Oslo, Norvēģijā, ar mērķi stiprināt abu valstu sadarbību un bilaterālās attiecības, gan Norvēģijas finanšu instrumenta, gan politiskajā līmenī. Tas būs labs pamats Norvēģijas un Latvijas turpmākai tieslietu sektoru sadarbībai un veicinās to ilgtermiņā, paplašinot vienotu izpratni par kopīgiem saskares punktiem korekcijas dienestu sistēmās.
- Latvijas nevalstisko organizāciju vizīte Norvēģijā, lai gūtu pieredzi Norvēģijas nevalstisko organizāciju darbā ar ieslodzītajiem un bijušiem ieslodzītajiem, laikā no 23.-27. maijam;
- laikā no maija līdz oktobrim nodrošināt pieredzes apmaiņas vizīti 5 Latvijas ieslodzījuma vietu vadītājiem Norvēģijā un tikpat Norvēģijas ieslodzījumu vietu pārstāvjiem Latvijā, lai gūtu pieredzi darbā ar ieslodzītajiem, ņemot vērā kultūratšķirības, vēsturi, pielietotās resocializācijas metodes;
- organizēt sadarbības pasākumu, kura ietvaros notiks Olaines Atkarīgo centra atklāšana ar abu valstu augstāko amatpersonu piedalīšanos, Norvēģijas ieslodzījuma vietu vadītāju ikgadējā sanāksme un draudzības sporta mačs starp Norvēģijas un Latvijas tieslietu (korekcijas dienestu) struktūru pārstāvjiem jaunajā Atkarīgo centra sporta hallē laikā no 30. augusta līdz 2. septembrim:
 - kārtējā Sadarbības komiteja Rīga plānota laikā no 28. līdz 29. septembrim;
 - savukārt 7. novembrī plānota Tieslietu ministrijas organizēta starptautiska divu dienu konference “Elektroniskās uzraudzības starptautiskie standarti un iekšējās drošības stiprināšana korekcijas dienestos”. Vienā konferences dienā akcents tiks likts uz Valsts probācijas dienestu (Latvija) un otrā – uz Ieslodzījuma vietu pārvaldi (Latvija).

Projekts LV08/1 **“Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)”** un tā ietvaros sasniegtais 2015. gadā: kopš 2013. gada 3. jūnija uzsākts īstenot Valsts probācijas dienesta projekta Nr. LV08/1 “Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)” (turpmāk – Projekts).

Projekta mērķis ir nodrošināt iespēju piemērot alternatīvus sodus brīvības atņemšanas sodam un samazināt brīvības atņemšanas soda termiņus. Projektā ietvertās galvenās aktivitātes ir jaunas alternatīvas brīvības atņemšanas sodam pilnveidošana jeb elektroniskā uzraudzība (turpmāk – EU), tehniskie risinājumi EU ieviešanai, resocializācijas sistēmas pilnveidošana un probācijas un ieslodzījuma vietu darbinieku profesionālās kapacitātes stiprināšana.

2015. gada ietvaros turpinājās aktīvs darbs pie elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešanas Latvijā, tajā skaitā Elektroniskās uzraudzības centra izveides.

Nozīmīgākās projekta ietvaros īstenotās aktivitātes pārskata periodā.

- Projekta finansējums: 2830965 EUR no kuriem Norvēģijas grants ir 85% un nacionālais līdzfinansējums ir 15%. Apgūtais finansējums 2015. gadā ir 838902 EUR. Par 2013. un 2014. gadā apgūtā finansējuma kopsumma ir 539356.00 EUR.
- Izstrādāta iepirkumu dokumentācija vairākiem projekta iepirkumiem, tai skaitā EU iepirkumam „Sistēmas izveidošana probācijas klientu uzraudzībai sabiedrībā ar tehniskiem līdzekļiem”, “Servera piegāde”, “Apmācību vadīšanas pakalpojumu iepirkums (lektoru iepirkums)”, “Mobilo telefonu un diktofonu piegāde”, “Probācijas lietu uzskaites sistēmas PLUS pilnveidošana”, “Pētījumu veikšana Valsts probācijas dienesta un tā īstenoto projektu

vajadzībām”, “Publicitātes kampaņa”, kā arī realizēti citi iepirkumi izmantojot elektroniskās iepirkumu sistēmu EIS, iegādājoties visu nepieciešamo elektroniskās uzraudzības centra aprīkošanai (saimniecības preces, datortehnika un tās aprīkojumu).

- 2015. gada jūlijā tika noslēgts līgums par elektroniskās uzraudzības sistēmas piegādi ar iepirkumu uzvarētāju “SuperCom Limited”, tika uzsākta elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešana, testēšana un uzturēšana. Kā arī noslēgts līgums par servertehnikas piegādi ar iepirkuma uzvarētāju SIA “IPRO”, tika veikta servertehnikas uzstādīšana Tieslietu ministrijas datu centrā, iegādāta vizualizācijas programmatūra serverim.
- Cilvēku skaits, kas piedalās elektroniskajā uzraudzībā, mērķa vērtība noteikta – 200, līdz 2015. gada nogalei elektroniskā uzraudzība piemērota 34 personām.
- Organizētas klātienēs konsultācijas ar Igaunijas un Lietuvas ekspertiem par elektroniskās uzraudzības ierīču darbību. Tika organizēta Norvēģijas ekspertu vizīte uz Latviju, lai konsultētos par jautājumiem, kas saistīti ar elektroniskās uzraudzības ieviešanu. Seminārus vadīja Norvēģijas Nacionālā mediācijas dienesti pārstāvji L. Rolena un K.L. Olsena, lai dalītos pieredzē ar starpinstitucionālās sadarbības praksi Norvēģijā, nesenām izmaiņām likumdošanā, izaicinājumiem, ar kuriem Norvēģijas Nacionālās Mediācijas dienests saskarsies, organizējot starpinstitucionālās darba grupas. Seminārā laikā rosinātas diskusijas par Norvēģijas pieredzi un īstenoto sadarbības modeli, tā pielietojumu darba ar jauniešiem likumpārkāpējiem pilnveidošanā Latvijā.
- Elektroniskās uzraudzības centra izveide, tā personāla pieņemšana darbā un apmācības. Elektroniskās uzraudzības centrā strādā 7 referenti elektroniskās uzraudzības jomā, kuri ir ar ievērojamu probācijas darba un darba ar likumpārkāpējiem pieredzi. Referenti nodrošina elektroniskās uzraudzības klientu monitoringu 24 stundas diennaktī un 7 dienas nedēļā.
- Noslēgts darbs brīvprātīgo līdzgaitnieku pilotprojekta modeļa izstrādei, uzsākts organizatorisks darbs plānotajai brīvprātīgo līdzgaitnieku koordinēšanas nodrošināšanai, sāka brīvprātīgo piesaiste un apmācības. 2015. gada jūlija programmas izstrādei pieņemta darbā pētniece un augustā jauniešu uzvedības korekcijas programmas izstrādei izveidota speciālistu darba grupa. Līdz gada noslēgumam ir izstrādāts programmas teorētiskais pamatojums, struktūra, definēti mērķi, praktiski vingrinājumi, programmas vadītāju atlases kritēriji un procedūra, rit darbs pie programmu un lietu vadītāju mācību materiālu izstrādāšanas. Šis darbs turpināsies arī 2016. gadā, pabeidzot programmas materiālu izstrādi un uzsākot probācijas programmas praktisku ieviešanu, tai skaitā programmas īstenotāju apmācības un nokomplektējot pirmās klientu grupas.
- 2015. gada 12. augustā tika noslēgts partnerības līgums ar Norvēģijas Nacionālo mediācijas dienestu, līgums paredz sadarbību un apmācības ar ekspertiem no Norvēģijas darbā ar jauniešiem likumpārkāpējiem. 2015. gada oktobrī Valsts probācijas dienestu apmeklēja 10 izlīguma speciālisti no Norvēģijas Nacionālā mediācijas dienesta. Kopumā apmācībās piedalījās 30 dalībnieki, no kuriem 20 ir dienesta izlīguma speciālisti. Pasākuma mērķis bija veicināt sadarbību un dalīties pieredzē par mediācijas jautājumiem.
- Probācijas un ieslodzījuma vietu personāla kapacitātes stiprināšanai tika organizēti vairāki semināri un apmācības. Projekta ietvaros 2015. gada 2. pusgadā tika noorganizēti 18 mācību semināri, 7 kolēģu konsultācijas, 16 reģionālie semināri un 2 konsultācijas par riska un vajadzību novērtēšanas instrumenta pilnveidi. Lai uzlabotu probācijas darba

kvalitāti darbā ar klientiem un sniegtu savstarpēju atbalstu kolēģiem, tika noorganizētas 7 kolēģu konsultācijas, kurās kopumā piedalījušies 110 dienesta darbinieki. Kolēģu konsultācijas tika organizētas gan uzraudzības, gan izvērtēšanas ziņojumu veicējiem un probācijas programmu jomā.

- Tika organizēta preses konferences par elektroniskās uzraudzības ieviešanas gaitu un citām Projekta aktualitātēm, notika sadarbība ar Eiropas probācijas konfederāciju, tās mājaslapā (*cep-probation.org*) jaunumu sadaļā publicēta informācija par projekta aktualitātēm/aktivitātēm, kā arī jaunākās informācijas aktualizēšana par Projektu iekštīklā un ārējā tīkla mājas lapās.
- Organizēta Valsts probācijas dienesta nodarbināto dalība starptautiskās konferencēs. Vēl viens veids, kā celt darbinieku profesionālo kompetenci, ir dalība starptautiskajās konferencēs un pieredzes apmaiņas vizītes, kas sniedz iespēju dalīties ar valstu pieredzi dažādās probācijas jomās. 2015. gadā apmeklētas starptautiskās konferences un sanāksmes, kā arī notikušas pieredzes apmaiņas vizītes uz Losandželosu (ASV), Nirnbergu (Vācija), Briseli (Beļģija), Porto (Portugāle), Monreālu (Kanāda) un citur. Sagatavotas un parakstītas četras vienošanās (2015. gada 23. aprīlī, 31. jūlijā, 16. oktobrī un 5. novembrī) par projekta līguma grozījumiem, veikti tehniski grozījumi projekta budžetā, samazināta līguma summa, pārdalot finansējumu uz Valsts policijas projektu.

3.7.2. Iesākto projektu īstenošana 2016. gadā

Projekts LV08/2 „Jaunas nodaļas izveide Olainē, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību” un tā ietvaros sasniegtais 2015. gadā:

Projekta mērķis ir aizstāt līdzšinējās standartiem neatbilstošās vietas Latvijas cietumos, tādā veidā mazinot pārapdzīvotību cietumos. Izveidot Olaines cietumā Atkarīgo centru, kas paredzēts cilvēku ar atkarības problēmām resocializācijai, kā arī apmācīt ieslodzījumu vietu personālu darbam ar ieslodzītajiem ar atkarības problēmām.

- Projektā ietvertās galvenās aktivitātes ir personāla kapacitātes attīstība, būvniecība un resocializācijas pasākumu īstenošana.
- Nozīmīgākās projekta ietvaros īstenotās aktivitātes pārskata periodā:
- aktivitātes “Personāla kapacitātes attīstības” ietvaros notika pieredzes apmaiņas vizītes uz sadarbības partneru valstīm (Polija un Norvēģija). Speciālistu grupa apguva zināšanas Polijā par aprobētās programmas “Minnesota/Atlantis” un Norvēģijā aprobētās programmas “Pathfinder” pielāgošanu darbam ar klientiem Olaines cietuma Atkarīgo centra nodaļā. Šīs programmas noteiks Olaines cietuma Atkarīgo centra un visas ieslodzīto atkarību terapijas sistēmas principus. Mācības uzsāka 28 Olaines cietuma Atkarīgo centra nodaļas topošie darbinieki, kuri ieslodzījuma vietu pārvaldes Mācību centrā apgūst zināšanas pēc izstrādātās programmas. Tāpat veikta programmu izstrāde, kas tiks pielietotas jaunajā Olaines cietuma Atkarīgo centrā, sadarbojoties ar Norvēģijas ekspertiem programmas „Pathfinder” pielāgošanā un ar Polijas ekspertiem, “Minnesota/Atlantis” pielāgošanā. Izpildīts uzdevums “pilnveidot vienu vai apvienot vairākas sociālo prasmju apguves vai atjaunošanas programmas”, tādējādi izveidojot šim brīdim aktuālu un pietiekami universālu programmu, kuru būtu iespējams īstenot visās Latvijas ieslodzījuma vietās. Līdz ar to programma ar nosaukumu “Dzīves Skola – 3” tiks pielietota dažādās ieslodzījuma vietās,

veicot klientu atlasi Olaines cietuma nodaļai, kā arī izmantojot darbā dažādās ieslodzījuma vietās ar notiesātajiem, kuri atgriezušies no Olaines cietuma Atkarīgo centra un tiek gatavoti atbrīvošanai no brīvības atņemšanas soda. Tāpat veikta riska un vajadzību novērtēšanas (RVN) dokumentācijas izstrāde. Notika speciālistu apmācības (penitenciārās sistēmas speciālistu apmācība RVN īstenošanā; Olaines centra atkarīgajiem speciālistu apmācība darbam ar resocializācijas programmām; ieslodzījuma vietu speciālistu apmācība darbam ar sociālo prasmju apguves vai atjaunošanas programmām ieslodzītajiem; mācību semināra cikls ieslodzījuma vietu un Valsts probācijas dienesta darbiniekiem darbam ar atkarīgajām personām);

- “Tehniskā projekta izstrāde un būvniecība” ietvaros ir uzprojektēts un uzbūvēts Olaines cietuma teritorijā jauns ieslodzījuma vietu korpus, kur plānotas 200 ieslodzīto vietas. Saskaņā ar noslēgto būvniecības līgumu būvniecības darbi tiks paveikti līdz 2016. gada 24. martam. Šajā korpusā tiks īstenota projekta atkarības mazināšanas resocializācijas pasākumi ieslodzītajiem ar atkarības problēmām. Tieslietu ministrijas iepirkuma rezultātā 2014. gada 14. novembrī noslēgtā līguma ietvaros ar būvniecības ekspertu no SIA “FABRUM”, tika veikta ekspertīze un pārbaudes par Olaines cietuma Atkarīgo centra būvniecību;
- Resocializācijas pasākumu īstenošanas ietvaros veikta atlase ieslodzījuma vietās nosūtīšanai uz Olaines cietuma jauno nodaļu, kā arī resocializācijas pasākumi notiesātajiem programmās “Atlantis” un “Pathfinder” Olaines cietuma Atkarīgo centrā, izraugoties atlases koordinatorus, formulējot tiem darba uzdevumus un gatavojoties koordinatoru apmācībai.
- 2015. gada 24. februārī starp ieslodzījuma vietu pārvaldi, “Correctional Service of Norway Staff Academy” (KRUS) un Oslo cietumu tika noslēgts jauns sadarbības līgums, kurā pārskatītas sākotnēji projektā noteiktās sadarbības partneru kompetences jomas. Jaunajā līgumā KRUS kompetencē ir sadarbība ar IeVP plānotajā 1.8. apakšaktivitātē “Penitenciārās sistēmas personāla apmācību programmas izstrāde”, kā arī 1.9. apakšaktivitātē “Penitenciārās sistēmas personāla izglītības programmas aprobācija”. Savukārt Oslo cietuma kompetence saistīta ar 1.4. apakšaktivitāti “Resocializācijas programmas notiesāto ar atkarības problēmām izstrāde un Olaines centra speciālistu apmācība”, 1.7. apakšaktivitāti “Apmācības visu ieslodzījuma vietu darbinieku darbam ar atkarīgajām personām” un 1.9. apakšaktivitāti “Penitenciārās sistēmas personāla izglītības programmas aprobācija” (ar “Pathfinder” programmas apguvi saistītajos jautājumos);

2015. gads projektā bija visaptverošu diskusiju gads saistībā ar Olaines cietuma Atkarīgo centra būvniecības procesa gaitu, tajā īstenojamo resocializācijas programmu satura sagatavošanu, kā arī normatīvo aktu izstrādi jautājumos par to, kā notiks soda izpilde šajā centrā. Atskaites periodā veikti nepieciešamie darbi Olaines cietuma Atkarīgo centra būvniecības procesa uzsākšanai un kontrolei. Pastiprināta uzmanība pievērsta centra plānojuma detaļām, padziļināti diskutējot par labākajiem risinājumiem. Tādejādi, notika darbs, lai ieviestu jaunu risinājumu ieslodzīto skaita problēmu novēršanai. Vienlaikus notika aktīvs darbs pie Olaines cietuma Atkarīgo centrā īstenojamo resocializācijas programmu izstrādes un normatīvo aktu grozījumu izstrādes, kā arī darbs pie speciālas apmācību programmas sagatavošanas Olaines cietuma Atkarīgo centra darbiniekiem. Tika organizēta gan apjomīga iesaistīto speciālistu apmācība esošajās ieslodzījuma

vietās, gan arī Olaines cietuma Atkarīgo centra darbinieku rekrutēšana un apmācību uzsākšana. Tādā veidā panākot aizvien augstāku darbinieku profesionalitāti un ieslodzīto.

Par to, kādai jābūt Olaines cietuma Atkarīgo centra ēkai, kādas funkcijas jāpilda, ekspertu diskusiju rezultātā ir nostabilizējusies vienota izpratne. Informācija par Olaines cietuma Atkarīgo centra būvniecības risinājumiem, kā arī saturiskajiem pieturpunktiem ir rezultējusies resocializācijas programmu saturā un normatīvo aktu grozījumos. Tādā veidā nodrošinot, lai ieslodzītajiem ar atkarību problēmām tiktu pievērsta specifiska uz atkarību novēršanu vērsta uzmanība un, lai pēc Olaines cietuma Atkarīgo centra darbības uzsākšanas viņi varētu saņemt nepieciešamo palīdzību savas problēmas risināšanai. Ņemot vērā, ka Olaines cietuma Atkarīgo centrā būs atšķirīga uz atkarību novēršanu vērsta soda izpilde un pieeja notiesātajiem, salīdzinājumā ar citām ieslodzījuma vietām zināmā mērā Olaines cietuma Atkarīgo centra darbības uzsākšana vecinās arī "alternatīvu" soda izciešanai cietumā.

Pārskata periodā projektā sagatavotas un parakstītas piecas vienošanās (2015. gada 13. janvārī, 2015. gada 10. martā, 2015. gada 27. aprīlī, 2015. gada 8. jūlijā un 2015. gada 19. oktobrī) par projekta līguma grozījumiem (veikti tehniska rakstura grozījumi; pagarināts 3. aktivitātes īstenošanas termiņš, tā finansējumu paredzot no valsts budžeta līdzekļiem; veikta finansējuma pārdale programmas ietvaros).

2015. gada 9. jūnijā notika Sadarbības komitejas videokonference, kurā tika lemts par provizorisku pagarinājumu piešķiršanu projektam līdz 2016. gada 31. decembrim. Ņemot vērā minēto, projekta īstenotājs sagatavoja projekta pagarinājuma pieteikumu un piedāvājumu. 2015. gada 13. oktobrī donorvalsts apstiprināja izmaksu attiecināmības termiņa pagarinājumu projektam. Līdz ar to 2014. gada 12. augusta Sadarbības komitejas rakstiskās procedūras lēmums Nr. 4, ar kuru tika pieņemts lēmums pagarināt 3. aktivitātes īstenošanu līdz 2016. gada 31. decembrim, izmantojot EUR 736 627,30 no nākamā Norvēģijas finanšu instrumenta perioda vai Latvijas valsts budžeta līdzekļiem, vairs nav spēkā. Projektu pēc līguma grozījumu apstiprināšanas par projekta īstenošanas termiņa pagarināšanu līdz 2016. gada 31. decembrim plānots finansēt no projekta 2009.-2014. gada plānošanas periodā piešķirtajiem NFI finanšu līdzekļiem.

Pārskata periodā ir notikušas 3 Vadības komitejas sēdes, kuru ietvaros tika pārrunāts progress, plānotās aktivitātes, kā arī nepieciešamības gadījumā prezentēti projektu līgumu grozījumi.

Projekta summa ir 8 534 418,00 EUR, kur Norvēģijas finanšu instrumenta finansējums ir 7 254 255,00 EUR, bet valsts budžeta līdzekļi 1 280 163,00 EUR.

2015. gadā ir apgūti 3 284 504,17 EUR.

Plānotais 2016. gadā:

- sadarbībā ar Polijas un Norvēģijas partneriem tiks organizētas nodarbības Olaines cietuma Atkarīgo centra personālam par programmu "Atlantis" un "Pathfinder" vadīšanas prasmēm.
- notiks ieslodzījuma vietu speciālistu apmācības;
- tiks organizēts seminārs, kurā tiks apmācīti notiesāto atlases koordinatori, kā arī organizēts seminārs, kurā tiks iesaistīti cietuma priekšnieki notiesāto atlases procesa saskaņošanai;
- turpināsies Olaines cietuma Atkarīgo centra personāla pirmās grupas apmācības mācību centrā;
- notiks Olaines cietuma Atkarīgo centra personāla pārstāvju grupas vizīte Norvēģijā, kā arī mācību centra speciālistu vizīte Polijā.

- organizēti ieslodzījuma vietu speciālistu motivējošās intervēšanas prasmju treniņi.;
- līdztekus klientu (notiesāto) atlases uzsākšanai tiks uzsāktas valsts valodas apmācības potenciālajiem Olaines cietuma jaunās nodaļas klientiem (notiesātajiem).;
- paredzēts sākt pētījumu par ieslodzīto iespējām turpināt terapiju pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma un par no narkotikām brīvo zonu praksi ieslodzījuma vietās.;
- yurpināsies darbi atbilstoši ar būvuzņēmēju noslēgtajā līgumā noteiktajiem darba uzdevumiem.;
- pēc Olaines cietuma Atkarīgo centra nodošanas ekspluatācijā Tieslietu ministrijas nolīgtais būvniecības eksperts sagatavos gala ziņojumu par paveiktajiem būvdarbiem.;
- veikti pasākumi nepieciešamā inventāra un aprīkojuma piegādātāju piesaistei.;
- turpināsies Olaines centra funkcionēšanai nepieciešamo normatīvu un regulējuma izstrāde, tajā skaitā tiks izstrādāta “Notiesāto dienas kārtība Resocializācijas centrā atkarīgajiem” un “Notiesāto uzraudzības kārtība Resocializācijas centrā atkarīgajiem”.;
- tiks organizēta notiesāto atlases ieslodzījuma vietās nosūtīšanai uz Olaines cietuma Atkarīgo centru.;
- tiks veikti pasākumi, kas saistīti ar Olaines cietuma Atkarīgo centra iekārtošanu (bibliotēka, datorklase).;
- citu resocializācijas pasākumu īstenošana, kas saistīti ar darbu ar notiesātajiem Olaines cietuma Atkarīgo centrā (sadarbībā ar NVO īstenotās aktivitātes, programmas īstenošana, programmas materiālu pavairošana u.c.).

Projekta LV08/3 “Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu standartu uzlabošana, t.sk. aktivitātes infrastruktūras uzlabošanai; līdzšinējās prakses administratīvajai aizturēšanai samazināšana/likvidēšana; prakses maiņa, atgriežot apcietinājumā esošos ieslodzītos turpmākai izmeklēšanai; atbilstošu apmācību nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā īslaicīgās aizturēšanas vietās” ietvaros:

Projekta mērķis: pielāgot īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV) un pagaidu turēšanas vietu (turpmāk – PTV) tehnisko stāvokli starptautiskajiem standartiem un atbilstoši starptautiskajām cilvēktiesību normām, tādā veidā uzlabojot kopējo situāciju korekcijas iestādēs – rekonstruēt īslaicīgās aizturēšanas vietas, mazināt pārapdzīvotību īslaicīgajās aizturēšanas vietās, uzlabot īslaicīgo aizturēšanas vietu darbinieku zināšanas un kapacitāti un veikt grozījumus normatīvajos aktos.

Projektā paveiktais.

1. 2015. gadā projektā LV08/3 rekonstrukcijas un atjaunošanas darbi tika uzsākti visos objektos. Rekonstrukcijas un atjaunošanas darbi tika pabeigti, un gala maksājumi tika veikti 6 objektos: Rīgas Reģiona pārvaldes (turpmāk – RRP) Zemgales iecirknī (PTV); RRP Latgales iecirknī (PTV); RRP Salaspils iecirknī (PTV); RRP Olaines iecirknī (PTV) un Liepājas ĪAV.
2. Projekta ietvaros tika izveidotas divas profesionālās mācību programmas piemērošanai Valsts Policijas koledžā. Ir izstrādāta 40 stundas ilga specializācijas mācību programma ĪAV darbiniekiem, jo īpaši attiecībā uz cilvēktiesībām, kurā ir apmācīti 101 darbinieks. Šīs aktivitātes īstenošanā ir iesaistīti divi projekta partneri – Igaunijas Drošības Zinātņu akadēmija un Eiropas Padome.
3. 2015. gadā notika aktīvs darbs pie ierosinājumu izstrādes ĪAV jomas tiesisko aktu grozījumiem. Ir pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 11. aprīļa noteikumos

Nr. 289 "Noteikumi par īslaicīgās aizturēšanas vietas kamerā glabāšanai atļauto priekšmetu sarakstu" (spēkā stājas 2016. gada 1. janvārī). Ir nodrošināta likumprojekta "Grozījumi Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā" virzība līdz Saeimai. Ir nodrošināta Ministru kabineta noteikumu projekta „Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 735 "Kārtība, kādā personas tiek ievietotas un turētas pagaidu turēšanas vietās, un prasības šādu vietu aprīkošanai"" virzība līdz VSS. Ir izstrādāts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par policiju"", paredzot deleģējumu Ministru kabinetam noteikt kārtību, kādā tiek veikta aizturēto, apcietināto un notiesāto personu konvojēšana. Tādējādi ir ņemti vērā Eiropas Padomes ieteikumi par videonovērošanas uzstādīšanu, telpu iekārtojumu, sanitāro prasību uzturēšanu un smēķēšanas ierobežojumiem ĪAV iekštelpās.

4. Aktivitātes "Spēkā esošo tiesību aktu analīze, lai izstrādātu priekšlikumus ĪAV jomas uzlabošanai, un to iesniegšana Valsts policijas priekšniekam" ietvaros izstrādātie grozījumi ir prezentēti starptautiskajā seminārā "Valsts policijas izstrādāto grozījumu priekšlikumu prezentācijas īslaicīgās aizturēšanas sistēmas uzlabošanai" (2015. gada 14.-15. septembrī). Semināra laikā ir saņemts pozitīvs izstrādāto grozījumu novērtējums, kā arī pēc semināra norises ir saņemts novērtējuma ziņojums no projekta partnera – Eiropas Padomes.
5. 2015. gada 15.-18. novembrī 15 Projekta aktivitāšu īstenošanā iesaistītajiem Valsts policijas darbiniekiem notika mācību vizīte uz Eiropas Padomi, lai iepazītos ar tās darbību, jo īpaši saistībā ar Eiropas Padomes Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai (CPT) standartiem, kā arī ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas darbu ar projektu saistītajā jomā un lietu izskatīšanas specifiku. Šī vizīte ir saistīta ar informācijas iegūšanu rokasgrāmatas izstrādei ĪAV personālam, ko ir plānots prezentēt projekta noslēguma konferencē 2016. gada 22. aprīlī.
6. Attiecībā uz projekta komunikācijas un publicitātes aktivitātēm, ir izvietoti projekta informatīvie stendi rekonstruējamos/ renovējamajos objektos. 2015. gada 27. janvārī notika projekta preses konference.

Projekta finansējums ir 2 828 886 EUR, no kuriem Norvēģijas grants ir 85%, un nacionālais līdzfinansējums ir 15%. Apgūtais finansējums 2015. gadā ir 1 475 574 EUR.

2016. gada plāni.

Projektā LV08/3 2016. gada 22. aprīlī ir plānota noslēguma konference, un projekta īstenošanas termiņš ir pagarināts līdz 2016. gada 31. augustam. Laika periodā līdz 2016. gada 31. augustam netiks uzsāktas jaunas projekta aktivitātes, vienlaikus tiks sakārtota projekta dokumentācija, veikti maksājumi un pieņemti ekspluatācijā rekonstruējamie/renovējamie objekti.

Projekta 5. aktivitātes ietvaros tiek rekonstruētas/renovētas 10 ĪAV Gulbenē, Cēsīs, Aizkrauklē, Jēkabpilī, Jelgavā, Bauskā, Rēzeknē, Saldū, Liepājā un Ogrē un 11 PTV Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldē, kā arī aprīkotas 12 ĪAV un 14 PTV. Līdz 2016. gada 30. aprīlim ir plānots pabeigt rekonstrukcijas/ renovācijas darbus visos objektos – gan ĪAV, gan PTV.

Tieslietu ministrija iepirkuma rezultātā ir noslēgusi līgumu ar būvniecības ekspertu no SIA "Projektēšanas biroja "Austrumi"", kurš pēc visu objektu nodošanas ekspluatācijā sagatavos atzinumu par paveiktajiem būvdarbiem.

4. Tieslietu ministrijas padotībā esošās iestādes

Maksātnespējas administrācija

Maksātnespējas administrācijas darbības mērķis ir īstenot valsts politiku tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos, aizsargāt darbinieku intereses viņu darba devēja maksātnespējas procesā un likumā noteiktajā kārtībā īstenot valsts un sabiedrības interešu aizsardzību tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos.

Papildu informācija par MNA – www.mna.gov.lv.

Uzņēmumu reģistrs

Uzņēmumu reģistrs ir valsts iestāde, kas Latvijas Republikas teritorijā reģistrē uzņēmumus (uzņēmēj sabiedrības), komersantus, to filiāles un pārstāvniecības, kā arī visas izmaiņas to darbības pamatdokumentos un veic citas normatīvajos aktos paredzētās darbības. UR reģistrē arī masu informācijas līdzekļus, biedrības un nodibinājumus, komercķīlas, izšķirošās ietekmes, laulību un publiskās, un privātās partnerības līgumus, politiskās partijas, šķīrējtiesas arodbiedrības, reliģiskās organizācijas un to iestādes, kā arī maksātnespējas procesus.

Papildu informācija par UR – www.ur.gov.lv.

Juridiskās palīdzības administrācija

Juridiskās palīdzības administrācija nodrošina valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu. Likums "Par valsts kompensāciju cietušajiem" nosaka kārtību, kādā JPA izmaksā valsts kompensāciju cietušajiem. Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktajos gadījumos JPA nodrošina valsts budžeta līdzekļus, kas piešķirti juridiskās palīdzības nodrošināšanai, piedziņai. Savukārt cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no noziedzīgā nodarījuma izdarītājā tiek nodrošināta Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā un administratīvā procesa ietvaros.

Papildu informācija par JPA – www.jpa.gov.lv.

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija veic personas datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzības likumu, kā arī veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu, uzrauga datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu, kā arī uzrauga nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu.

Papildu informācija par DVI – www.dvi.gov.lv.

Valsts probācijas dienests

Valsts probācijas dienests ir kriminālsodu un citu krimināltiesisko līdzekļu izpildes institūcija, kas organizē kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildi, uzrauga nosacīti notiesātas, nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotas un personas un personas, kuras pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādes, nodrošinot papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildi, sniedz izvērtēšanas ziņojumus, izstrādā un īsteno probācijas programmas, organizē un vada izlīgumus kriminālprocesā, organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildi.

Papildu informācija par VPD – www.probacija.lv.

Tiesu administrācija

Tiesu administrācija organizē un nodrošina rajona (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un rajonu (pilsētu) tiesu zemesgrāmatu nodaļu administratīvo darbu, kā arī nodrošina informācijas sistēmu Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas, tiesu informatīvās sistēmas (turpmāk – TIS) un Izpildu lietu reģistra uzturēšanu un attīstību. Papildus minētajam, TA nodrošina Tiesnešu ētikas komisijas un kvalifikācijas kolēģijas darbību, veido un uztur Tiesu ekspertu reģistru, un nodrošina Tiesu ekspertu padomes darbu, kā arī īsteno projektus tiesu sistēmas attīstības jomā.

Papildu informācija par TA – www.ta.gov.lv.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

Valsts tiesu ekspertīžu biroja kompetencē ir dažāda veida tiesu ekspertīžu veikšana, pamatojoties uz izmeklētāju, prokuroru un tiesu lēmumiem, ka arī citu juridisku un fizisku personu iesniegumiem.

Papildu informācija par VTEB – www.vteb.gov.lv.

Patentu valde

Patentu valde normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros īsteno valsts politiku rūpnieciskā īpašuma jomā, nodrošinot rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrāciju un reģistru ziņu publikāciju savā oficiālajā izdevumā, kā arī veicinot izpratni par šo tiesību aizsardzību valstī un sabiedrībā. PV pieņem un izskata personu pieteikumus rūpnieciskā īpašuma objektu tiesiskajai aizsardzībai, veic pieteikumu ekspertīzi, piešķir patentus reģistrē preču zīmes, dizainparaugus un pusvadītāju izstrādājumu tipogrāfijas un kārto attiecīgos valsts reģistrus, kā arī savas kompetences ietvaros izstrādā normatīvo aktu projektus, rīko profesionālo patentpilnvaroto kvalifikācijas eksāmenus, konsultē juridiskās un fiziskās personas rūpnieciskā īpašuma jautājumos.

Papildu informācija par PV – www.lrpv.gov.lv un www.patbib.gov.lv.

Valsts valodas centrs

Valsts valodas centrs, īstenojot politiku, kā arī uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos, nodrošina latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Papildu informācija par VVC – www.vvc.gov.lv.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija nodrošina bērniem uzturlīdzekļus tiesas noteiktajā apmērā, kas nav lielāks par Ministru kabineta noteiktajiem minimālajiem uzturlīdzekļiem, ja tiesu izpildītājs atzinis, ka uzturlīdzekļu piedziņa no bērna vecāka nav iespējama vai arī, ja bērna vecāks tiesas spriedumu maksāt uzturlīdzekļus pilda, bet nenodrošina to pilnā apmērā.

Papildu informācija par UGFA – www.ugfa.gov.lv.

Valsts zemes dienests

Valsts zemes dienests ir tiešās pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros pārziņā zemes kā nacionālās bagātības un ar to saistīto objektu valsts uzskaiti un pārraudzību, ai nodrošinātu tās sekmīgu izmantošanu un aizsardzību.

Papildu informācija par VZD – www.vzd.gov.lv.

Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījuma vietu pārvalde īsteno valsts politiku apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā kriminālsoda izpildes jomā.

Papildu informācija par IeVP – www.ievp.gov.lv.

Satversmes aizsardzības birojs

Satversmes aizsardzības birojs ir viena no Latvijas valsts drošības iestādēm. Likumā noteiktā kārtībā SAB veic izlūkošanu un pretizlūkošanu, klasificētas informācijas aizsardzību, kā arī veic un kontrolē klasificētas informācijas apmaiņu ar starptautiskām organizācijām. Potenciālā valsts apdraudējuma apzināšana un novēršana tiek īstenota ciešā sadarbībā ar ES un NATO dalībvalstu partnerdienestiem.

Papildu informācija par SAB – www.sab.gov.lv.

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vēstnesis”

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vēstnesis” īsteno valsts politiku oficiālās publikācijas un tajā ietvertās informācijas sistematizācijas jomā, tajā skaitā veicina izpratni par normatīvajos aktos noteiktajām privātpersonu tiesībām un pienākumiem, kā arī nodrošina valsts oficiālās publikācijas un tajā ietvertās Informācijas sistematizācijas procesu.

Papildu informācija par Latvijas Vēstnesis – www.lv.lv.

Valsts akciju sabiedrība “Tiesu namu aģentūra”

Valsts akciju sabiedrības “Tiesu namu aģentūra” statūtos noteiktie mērķi ir tieslietu nozares prasībām atbilstoša nekustamā īpašuma apsaimniekošana, ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu un tiesu nodrošināšana ar to funkciju izpildei nepieciešamajām telpām, tiesu vienotās informācijas sistēmas izstrādes organizēšana un uzturēšana, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras uzturēšanas pakalpojumu sniegšana, infrastruktūras attīstības projektu vadības un konsultācijas pakalpojumu sniegšana.

Papildu informācijas par TNA – www.tna.gov.lv.

5. Pārskats par iestādes un vadības darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

Darbs pie iekšējās kontroles sistēmas uzturēšanas un aktualizēšanas notiek regulāri, kā arī katru gadu tiek aktualizēts sistēmas uzlabojumu pasākumu plāns.

Atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumu Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" prasībām Tieslietu ministrijā ar 2015. gada 17. aprīļa rīkojumu Nr. 1-1/32 apstiprināts Tieslietu ministrijas iekšējās kontroles sistēmas uzlabojumu pasākumu plāns, kas paredz virkni pasākumu iekšējās kontroles sistēmas elementu uzlabošanai, t.sk. pasākumus risku definēšanai, novērtēšanai un pasākumus korupcijas novēršanai.

2015. gadā TM kā apsaimniekotājs turpināja Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda programmas LV08 „Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma” vadības un kontroles sistēmas pilnveidi, ieviešot risku pārvaldības kārtību.

6. Personāls

2015. gadā Tieslietu ministrijā tika veiktas nozīmīgas strukturālās reformas, likvidējot Brīvo juridisko profesiju departamentu, un tā funkcijas nododot Tiesu sistēmas politikas departamenta kompetencē.

2015. gadā ministrijā personāla mainība ir saglabājusies aptuveni 2014. gada līmenī un sasniedza 14,5% (2014. gadā – 15%). 2015. gadā darbu ministrijā pārtraukuši 34 darbinieki un uzsākuši 25 darbinieki.

7. Komunikācija ar sabiedrību

2015. gadā Tieslietu ministrija īstenoja dažādas komunikācijas aktivitātes, lai informētu sabiedrību par ministrijas aktualitātēm, izstrādātajiem politikas plānošanas dokumentiem un normatīvo aktu projektiem, kā arī skaidrotu ministrijas pieņemtos lēmumus.

Lai nodrošinātu informācijas apriti, tika izmantoti dažādi komunikācijas kanāli/instrumenti:

- preses relīzes;
- Tieslietu ministrijas mājaslapa;
- sociālā mikroblogošanas vietne *Twitter*;
- mediju brīfingi;
- bilžu vietne *Flickr*;
- konferences, semināri;
- prezentāciju koplietošanas vietne *Slideshare*.

2015. gadā ministrijas pārstāvji snieguši intervijas gan drukātajiem medijiem, gan radio un televīzijai. Tāpat tika sniegtas rakstiskas un mutiskas atbildes uz iedzīvotāju un mediju uzdotajiem jautājumiem par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem.

Ministrija turpinājusi arī aktīvu sadarbību ar nevalstisko sektoru, aicinājusi nevalstisko organizāciju pārstāvjus piedalīties darba grupās, konsultatīvajās padomēs, piesaistījusi nevalstisko organizāciju ekspertus dažādu jautājumu risināšanā.

8. Sniegtie pakalpojumi

Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departaments sniedz maksas pakalpojumus, sniedzot ziņas no dzimtsarakstu arhīva saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 884 "Noteikumi par Tieslietu ministrijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi".

Tiesiskās attiecības civilstāvokļa aktu (laulības, dzimšanas un miršanas) reģistrācijā Latvijā reglamentē Civillikums un Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likums, kā arī Ministru kabineta 2013. gada 3. septembra noteikumi Nr.761 "Noteikumi par civilstāvokļa aktu reģistriem".

Civilstāvokļa aktu reģistrāciju veic pašvaldību dzimtsarakstu nodaļas un Latvijas Republikas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības ārvalstīs.

Saskaņā ar Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumu dzimtsarakstu nodaļu uzraudzību veic tieslietu ministrs. Tieslietu ministrija uzrauga normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā, kā arī metodiski vada dzimtsarakstu nodaļas.

9. 2016. gadā plānotie pasākumi

Tiesu darba efektivizācija, lietu izskatīšanas termiņu saīsināšana un noslodzes mazināšana tiesās:

- turpināt iesāktās tiesu teritoriju reformas, izlīdzinot tiesu noslodzi un efektivizēt tiesu darba organizāciju;
- turpināt darbu, lai veicinātu tiesnešu neatkarības stiprināšanu tiesnešu karjeras jautājumu noteikšanā;
- paplašināt elektroniskās saziņas civilprocesā iespējas;
- uzsākt Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānā 2015.-2020. gadam noteikto rīcības virzienu īstenošanu;
- sadarbībā ar Tiesu administrāciju izstrādāt risinājumu tiesu darbinieku un tiesnešu algu pārskatīšanai, nodrošinot konkurētspējīgu, amatam izvirzītajām prasībām un atbildības standartam atbilstošu atlīdzības apmēru.

Uzņēmējdarbības vides uzlabošana:

- izvērtēt ieguvumus un riskus iespējai ieviest obligāto notariālo formu darījumos ar nekustamo īpašumu, lai pilnveidotu nekustamā īpašuma darījumu procesu, kā arī īstenot citus pasākumus amatpersonu korupcijas risku novēršanai;
- turpināt darbu pie reģistru attīstības, lai veicinātu e-pakalpojumu un citu cilvēkiem ērtu pakalpojumu attīstību;
- izstrādāt Intelektuālā īpašuma stratēģiju, kuras mērķis ir definēt turpmāk veicamos pasākumus intelektuālā īpašuma komercializācijas nodrošināšanai;
- turpināt pilnveidot dalītā īpašuma tiesisko regulējumu, lai novērstu zemes reformas un privatizācijas procesā radīto kļūdu un piedāvātu iespēju dzīvokļu īpašniekiem izbeigt dalītā īpašuma attiecības;
- modernizēt akciju reģistrācijas procesu un akcionāru uzskaiti, atvieglot un samazināt prasības, kas saistītas ar sabiedrības pamatkapitālu un vērtspapīru emisiju;
- pabeigt iestāšanās sarunu procedūru Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) korporatīvās pārvaldības jomā.

Definēt maksātspējas politikā sagaidāmos rezultātus vidējā termiņā un valsts lomu maksātspējas uzraudzības nodrošināšanā, identificējot problēmas un nepieciešamos pasākumus un precizējumus normatīvajā regulējumā, realizēt nepieciešamos pasākumus.

Cietumu infrastruktūras attīstība un kriminālsodu izpildes efektivizācija:

- organizēt darbus jaunā cietuma būvniecības uzsākšanas nodrošināšanai;
- turpināt darbu pie elektroniskās uzraudzības paplašināšana iespēju izvērtēšanas;
- īstenot uz resocializāciju vērstus pasākumus ieslodzītajiem to integrācijai sabiedrībā un darba tirgū, t.sk. pilnveidojot brīvprātīgo iesaisti;
- nodrošināt Olaines Atkarīgo centra darbību, t.sk. sagatavot ziņojumu par Olaines atkarīgo centra ieviešanas praksi un ar priekšlikumiem tās turpmākai nodrošināšanai, t.sk. nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem pēc projekta noslēguma.

Turpināt darbu pie Administratīvo pārkāpumu procesa likumprojekta precizēšanas un virzības Saeimā un turpināt nozaru kodifikācijas ieviešanu administratīvo pārkāpumu jomā.

Atvieglot un efektīvzēt uzturlīdzekļu valsts noteiktajā minimālajā apmērā saņemšanas procedūru.

Atbilstoši ES standartiem izveidot jaunu personas datu aizsardzības sistēmu un normatīvo regulējumu Latvijā.

Turpināt okupācijas radīto zaudējumu aprēķināšanu, kas balstītos uz vienotu Baltijas valstu metodoloģiju, un izvērtēt iespējamo juridisko pamatojumu starptautiskas prasības celšanai.

2016. gadā tiek plānots arī turpināt darbu pie iepirkuma procedūru īstenošanas – “Pētījumu veikšana Valsts probācijas dienesta un tā īstenoto projektu vajadzībām”, “PLUS pilnveidošana dienesta un tā īstenoto projektu vajadzībām” un “Publicitātes kampaņas nodrošināšana”, kā arī plānots uzsākt pētījumu par Krimināllikuma regulējumu attiecībā uz preventīvo aizturēšanu un preventīvo uzraudzību sabiedrībā citās valstīs un Latvijas likumdošanas izpēti šajā kontekstā. Jāturpina priekšdarbus pie Eiropas Elektroniskās uzraudzības konferences un Projekta noslēguma konferences organizēšanas.

Izstrādāt grozījumus Advokatūras likumā, pilnveidojot advokatūras institūtu.

Pārskatīt šķīrējtiesu likuma regulējumu, pilnveidojot šķīrējtiesu darbības uzraudzības mehānismus.

Pilnveidot zvērinātu tiesu izpildītājam noteikto amata darbību īstenošanu, administrējot bezmantnieka mantas pārņemšanas un pārdošanas procesu.

Pilnveidot kārtību, kādā zvērināts tiesu izpildītājs piegādā dokumentus.

Turpināt darbu pie vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas regulējuma pilnveidošanas, virzot likumprojektu „Personvārda un tautības ieraksta maiņas likums”.

Līdz 2016. gada 1. pusgada beigām veikt izvērtējumu, kā īstenot praksē pirmslaulību apmācības programmu personām, kuras vēlas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā.

Sagatavot un Ministru kabinetam iesniegt ziņojumu, kurā tiks izvērtēta iespēja iesniegt iesniegumu par laulības noslēgšanu dzimtsarakstu nodaļā elektroniski.

Strādāt pie normatīvā regulējuma pilnveidošanas, nosakot vienotu laulības noslēgšanas procedūru.